

בפני המועצה הארצית לתכנון ובניה

העוררת:

עמותת צלול ע.ר. 580350940

ע"י ב"כ עוה"ד חיה ארז

מרח' מזא"ה 22א, תל אביב

טל': 052-5616005, פקס: 03-5762632

- נ ג ד -

המשיבים:

1. הוועדה המחוזית לתכנון ובניה חיפה

ע"י פרקליטות מחוז חיפה (אזרחי)

טל': 073-3921400, פקס: 02-6467069

2. הועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה

ע"י הלשכה המשפטית בעירייה

רח' חסן שוקרי 14, חיפה

טל': 04-8356865

3. חברת נמלי ישראל

ע"י ב"כ עוה"ד ממשרד ש. בירן ושות'

רח' ברקוביץ' 4, מגדל המוזיאון קומה 21, תל אביב 64238

טל': 03-7773939, פקס: 03-7773900

ערר על אישור פטור מתסקיר השפעה על הסביבה

לתכנית 304-0311852 - מתחם לוגיסטי נמלי ישראל

בהתאם לרשות שניתנה על-ידי יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובניה חיפה ביום 3.2.2022 מכוח סעיף 110(2)(ב) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה"), מתכבדים העוררים להגיש ערר זה על החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ובניה חיפה מיום 20.12.21 לפטור את תוכנית 304-0311852 מתחם לוגיסטי נמלי ישראל (להלן: "התוכנית") מהצורך בהכנת תסקיר השפעה על הסביבה (להלן: "התסקיר") ויתר המסמכים הנדרשים בתמ"א 13 ומהצורך בהכנת מסמך נופי.

נספח 1: החלטת הוועדה המחוזית לתכנון ובניה חיפה מיום 20.12.21

נספח 2: חוות דעת המשרד להגנת הסביבה למתן פטור מביצוע תסקיר השפעה על הסביבה

מיום 23.6.21

נספח 3 : אישור להגשת ערר מיום 3.2.2022

נספח 4 : עמדת ארגוני הסביבה כנגד פטור מתסקיר השפעה על הסביבה מיום 26.10.21

המועצה הארצית הנכבדה מתבקשת לבטל את החלטת הוועדה המחוזית חיפה, ולקבוע כי נדרשת הכנה של תסקיר השפעה על הסביבה לתוכנית.

[ההדגשות בציטטות הוספו, אלא אם נאמר אחרת]

א. פתח דבר ועיקרו

1. ההחלטה נשוא הערר התקבלה בעקבות דיון המשיבה 1 בשאלת הצורך בתסקיר השפעה על הסביבה לתוכנית המתחם הלוגיסטי נמלי ישראל, וזאת לאחר מחיקת עתירות שהוגשו כנגד החלטות ועדת המשנה לעררים של המועצה הארצית לתכנון ובניה (להלן: "החלטת ועדת הערר", "ועדת הערר" בהתאמה) והמשיבה 1 לאשר את התוכנית.
2. העתירות נמחקו, ללא דיון לגופן ותוך שמירה הדדית על טענות הצדדים, לאחר שבית המשפט הנכבד קיבל את בקשת משיבי המדינה למחיקתן מהטעם שהדיון בתוכנית לא הסתיים. משיבי המדינה טענו, כי לאור החלטת ועדת הערר, שתנאי למתן תוקף לתוכנית הוא קבלת אישור המשרד להגנת הסביבה לפטור מחובת עריכת תסקיר (סעיף 396 להחלטה), התוכנית הוחזרה אל המשיבה 1, הוועדה המחוזית, לקיום דיון באישור שנתן המשרד לפטור ביום 23.6.21.
3. התוכנית היא תוכנית מפורטת להקמת מתחם לוגיסטי עורפי של נמל חיפה, שלה ממשיק רחב עם תוכנית פארק מורד נחל הקישון. חשיבותו של פארק מורד הקישון ורגישות האקולוגית של אזור מלחת הקישון (האפנדיקס) אינם במחלוקת. כך עולה, למשל, מהחלטת ועדת הערר שבו צוטטה עמדת המשיבה 1 עצמה כדלקמן: "הוועדה מודעת לחשיבותו ורגישותו האקולוגית של אזור מלחת הקישון (האפנדיקס) שהינו בית גידול ייחודי ונדיר באזורנו" (סעיף 455 להחלטת ועדת הערר)¹.
4. המחלוקת בבסיס ערר זה היא על מהות הממשק בין המתחם הלוגיסטי לפארק - האם התוכנית מאזנת כראוי בין הצורך לשמור על גדת נחל הקישון, בעיקר באזור האפנדיקס, ובין האינטרס של פיתוח המתחם הלוגיסטי. וליתר דיוק - האם ניתן להגיע לפתרון מיטבי של המחלוקת ביחס לממשק בין המתחם הלוגיסטי לפארק ללא תסקיר השפעה על הסביבה.
5. במסגרת החלטתה הקודמת, ועדת הערר הנכבדה קבעה כי האיזון שעשתה המשיבה 1 בין השיקול הסביבתי לשיקולי הפיתוח הלוגיסטי שגוי וכי המשיבה 1 נתנה משקל יתר לפיתוח הקיים בשטח, ומכאן שהעריכה בחסר את הרגישות היתרה של מלחת הקישון. לכן הוחלט כי יש לשנות את החלטת המשיבה 1, לאזן בין השיקולים באופן אחר ולהרחיב את רצועת הנחל. אלא, ש"בהיעדר חוות דעת מטעם מי מהצדדים הנוקבות ברוחב הראוי לרצועה זו" הסתפקה ועדת הערר באימוץ הרוחב המינימלי הקבוע בפרק הנחלים בתמ"א 1 לעניין רצועת השפעה בנחל ראשי (סעיף 461-462 להחלטה).

¹ סעיף 455 להחלטת ועדת הערר מתייחס להחלטת המשיבה 1 לאשר את תוכנית הפארק, תוך שהיא דוחה את הדיון בהרחבתו לעת הדיון בתוכנית נשוא ערר זה.

6. החלטת ועדת הערר כי המשיבה 1 שגתה בביצוע האיזון הראוי בין השיקול הסביבתי ושיקולי הפיתוח משקפת היטב את החסר בתסקיר השפעה על הסביבה. לטענתנו, התסקיר, ולא חוות דעת מי מהצדדים, הוא הכלי הראוי לספק את הבסיס להחלטה מהו הרוחב הראוי (להבדיל מהרוחב המינימלי) לרצועת הנחל ומהם האמצעים הנוספים להגנה עליו.

7. הילוכנו בהמשך יהיה כדלקמן:

8. ראשית, נעמוד על ההלכה הקובעת את השיקולים שעל מוסד תכנון לשקול בבואו להחליט על הכנת תסקיר או על מתן פטור ממנו. ההלכה קובעת כי התסקיר הוא נדבך חשוב של התשתית העובדתית הנדרשת לאישור תוכנית בעל השפעות סביבתיות ניכרות וכלי חיוני לביצוע איזון בין שיקולים סביבתיים ובין שיקולים אחרים, לרבות שיקולי הפיתוח. על-פי ההלכה, המבחן אם לתוכנית יש השפעה ניכרת על הסביבה, המחייבת תסקיר, לא צריך להיות מבחן מחמיר ודי בכך שקיימת אפשרות מסתברת להשפעה ניכרת על הסביבה, שאם לא כך תוחמץ תכלית התסקיר.

9. שנית, נעמוד על הכשלים שנפלו בחוות דעת נציגת המשרד להגנת הסביבה (להלן: "חו"ד הג"ס") שהובילו אותה למסקנה כי ניתן לפטור את התוכנית מתסקיר, ונבהיר כי לכל היותר ניתן להסיק מהנימוק בחוות הדעת, שהמצב המוצע גרוע פחות מהמצב הקיים, אך לא די בו כדי להסיק שלמצב החדש לא תהיה השפעה ניכרת על הסביבה ובוודאי לא שלא קיימת אפילו אפשרות לא זניחה לקיום השפעה כזו. נצביע על כך שהרחבת תחום רצועת הנחל על-ידי ועדת הערר, בניסיון לתקן את שיקול הדעת הפגום של המשיבה 1 רק מחזק את הטענה לצורך הקיים בתסקיר.

10. שלישית, נעמוד על הכשלים הנגררים בהחלטת המשיבה 1 שקבלה את חו"ד הג"ס מנימוקיה, ומבלי שהתייחסה בהחלטתה עניינית לחלק גדול מהטענות שהועלו על-ידי המתנגדים השונים בדיון. עוד נבהיר מדוע לא ניתן להסתמך על תמ"א 1/ב/13 שלא אושרה לתוקף, ומכאן שמעמדה הוא בגדר הנחיה מנהלית (ולא תוכנית תקפה וגבוהה בהיררכיה התכנונית), כהצדקה להימנעות מבחינת חלופות מיקום לפרויקט בתסקיר.

11. לבסוף, נטען כי ההחלטה כי מתן הכשר בדיעבד לפטור מתסקיר, שהוא מידע שהיה צריך לעמוד בפני הוועדה והציבור בעת ההפקדה, מנוגדת להלכה שחודדה והובהרה, זה מקרוב, על ידי הרכב מורחב של שופטי בית המשפט העליון בדנ"מ 4856/19 כרמלי נ' הוועדה לתכנון מתחמים מועדפים לדיור (6.5.21) (להלן: "עניין אפולוניה") על-פיה דרישת הדין המינהלי היא שהחלטות מוסדות התכנון, ככל החלטה מינהלית, יתקבלו על בסיס תשתית עובדתית מלאה ורלוונטית.

ב. השיקולים לצורך בתסקיר השפעה על הסביבה

12. חוק התכנון והבניה מגדיר תסקיר השפעה על הסביבה כ"מסמך הסוקר את הקשר שבין תכנית מוצעת לבין הסביבה שבה היא מיועדת להתבצע, לרבות הערכות לגבי השפעות צפויות או חזויות של התכנית על אותה סביבה ופירוט האמצעים הדרושים למניעה או לצמצום השפעות שליליות, כפי שייקבע בתקנות".

13. תכליתו וחשיבותו של תסקיר השפעה על הסביבה הובהרה על-ידי בתי המשפט פעמים רבות. בבג"ץ 9409/05 אדם טבע ודין נ' הוועדה הארצית לתכנון ובנייה של תשתיות לאומיות (24.10.2010) (להלן: "עניין כביש 9") קבעה כבוד הנשיאה ביניש, כתוארה אז, כך:

תסקיר ההשפעה על הסביבה נועד בראש ובראשונה להביא בפני מוסד התכנון הבוחן את אישורה של תכנית מסוימת את המידע הרלוונטי בנוגע להשפעותיה הצפויות של התכנית על סביבתה. המידע המובא בתסקיר ההשפעה על הסביבה הוא נדבך חשוב ביותר בתשתית העובדתית עליה נדרש מוסד התכנון לבסס את החלטתו באם לאשר תכנית העומדת בפניו. העמדתו של המידע המובא בתסקיר בפני מוסד התכנון מאפשרת, אפוא, למוסד התכנון לקבל החלטה נבונה ומושכלת יותר (ראו: עניין כביש 461, פסקה 15 לפסק הדין; בג"ץ 2920/94 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה, עמותת רשומה נ' המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, פ"ד נ(3) 441, 461 (1996) (להלן: עניין כביש 6); עניין חוקתיות הות"ל, בעמ' 520; עע"ס 9654/06 החברה להגנת הטבע ואח' נ' ועדת המשנה לעררים של המועצה הארצית לתכנון ולבניה (פורסם בנבו), 5.5.08), פסקה 8 לפסק הדין (להלן: עניין כביש 551)). בנוסף לצורך בביסוס החלטת מוסד התכנון על תשתית עובדתית הולמת מבטאת הדרישה להכנת תסקיר השפעה על הסביבה במסגרת הליכי האישור של תכניות מסוגים שונים את החשיבות הרבה המיוחסת כיום במסגרת דיני התכנון והבניה לשיקולים הסביבתיים. (שם סעי' 9)

14. התסקיר הוא הכלי שנועד לסייע בביצוע האיזון בין השיקול הסביבתי לשיקולי הפיתוח, כפי שקבע בעע"מ 9654/06 החברה להגנת הטבע נ' הועדה המחוזית לתכנון ובניה – מחוז מרכז (5.5.2008) (להלן: "עניין כביש 551") כבוד השופט פוגלמן:

"... נפסק כי "לשיקולי איכות סביבה מעמד כבד משקל בהליכי התכנון, ואין חולק בדבר הצורך לאזן ככל הניתן בין דרישות הפיתוח התכנוני והקמת מערכות בינוי וכבישים לבין האינטרס החברתי בהגנה על ערכי נוף ויפי הטבע, המצויים במשורה בארצנו הקטנה (בג"צ 1135/04 אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' "הצוות המלווה" לעניין תמ"א 18/א/31, פ"ד נט(4) 784, 794 (2005) (להלן: עניין הצוות המלווה)). תסקיר ההשפעה על הסביבה הוא מהאמצעים שנועדו לסייע למוסדות התכנון לשמור על האיזון הנדרש בין המגמות האמורות, ולמלא את חובתם האמורה לשקול את ההיבטים הסביבתיים של התכנית, בגדר הפעלת סמכויותיהם על פי דין". (שם סעי' 8)

15. הכנת תסקיר נדרשת על-פי תקנה 2(2) לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס"ג-2003 (להלן: "תקנות התסקירים") כשבביצוע תוכנית יש כדי לגרום להשפעה ניכרת על הסביבה. תמ"א 13 (כפי שתוקנה במסגרת שינוי 1) מחייבת הכנת תסקיר לאור רגישות האזור שבתחומה ומאפשרת מתן פטור מתסקיר אם מוסד התכנון שוכנע כי הוא לא יפגע בהשגת המטרות המנויות בסעי' 4(א)-(ב) לתמ"א.

16. הבסיס להחלטת מוסד תכנון אם מדובר בתוכנית עם השפעה ניכרת על הסביבה שמחייבת תסקיר או שניתן לפטור מחובת התסקיר היא, על-פי תמ"א 13, חוות דעת נציג המשרד להגנת הסביבה, ובמקביל, על-פי תקנות התסקירים, עמדת היועץ הסביבתי שאכן מדובר בתוכנית עם השפעה ניכרת על הסביבה.

17. בבג"צ 9419/11 עיריית קריית גת נ' הועדה לנושאים תכנוניים עקרוניים (2.7.14) (להלן: "עניין קריית גת") נקבע כי די בכך שקיימת אפשרות מסתברת להשפעה ניכרת על הסביבה, ובכך שקיימות ראיות

המצביעות על אפשרות שאינה זניחה לקיומה של השפעה ניכרת על הסביבה, למילוי התנאי של השפעה ניכרת על הסביבה. וכך נקבע שם:

"לצורך המסקנה לפיה התמלא תנאי ההשפעה הניכרת על הסביבה די בכך כי קיימת אפשרות מסתברת להשפעה ניכרת על הסביבה. דרישה מחמירה מזו יכול שתביא ליצירת מעגל שוטה ולהחמצת תכליתן של תקנות התסקיר. הטעם לכך הוא שבשלב קבלת ההחלטה האם לחייב בעריכת תסקיר טרם הונחה לפני מוסד התכנון תשתית עובדתית מלאה בדבר השפעותיה הסביבתיות של התכנית. הנחתה של תשתית שכזו היא היא מטרתו של התסקיר. על כן, ברי כי אין לדרוש כתנאי מוקדם להטלת חובת עריכת תסקיר קיומה של תשתית עובדתית אשר לא יכול שתונח טרם יערך התסקיר. על כן, די בכך שקיימות ראיות המצביעות על אפשרות שאינה זניחה לקיומה של השפעה ניכרת על הסביבה כדי להצדיק הוראה על עריכת תסקיר שיבהיר אפשרות זו.
(סעי' 19 לפסה"ד)

18. על רק זה נבחן אתה את חו"ד הג"ס.

ג. הכשלים בחו"ד הג"ס ובהחלטת הוועדה המחוזית

ג.1. חו"ד הג"ס אינה מנמקת את המלצת הפטור מתסקיר

19. פרטנו את ההלכה המדגישה את חשיבות התסקיר ככלי ליצירת התשתית העובדתית ביחס להשפעות הסביבתיות של התוכנית, שמשמש בסיס להחלטת מוסד התכנון לאשר או לדחות את התוכנית, ואת המבחנים למילוי תנאי ההשפעה הניכרת על הסביבה. נפנה, אם כן, לבחינת השאלה, האם חו"ד הג"ס עומדת במבחנים שנקבעו בעניין קריית גת, דהיינו, שלא קיימת אפשרות מסתברת ולא קיימות ראיות המצביעות על אפשרות לא זניחה לקיום השפעה ניכרת על הסביבה.

20. חוות הדעת אינה חולקת על כך שהתוכנית נמצאת בסמיכות לשטחים הרגישים של נחל הקישון והים, ולמרות זאת מסתפקת בנימוק אחד בלבד להצדקת הפטור מתסקיר, והוא שמבחינה סביבתית השימושים בתוכנית מהווים שיפור למצב המאושר ולפוטנציאל ההשפעה שלו על השטחים הגובלים בתוכנית. דהיינו, שיפור ביחס למצב על-פי התוכנית המנדטורית חפ/222 וכן ביחס לשימושים הקיימים בשטח. נימוק יחיד זה מצדיק, על-פי חוות הדעת, את הפטור מכוח כלל מקורות החוק המחייבים ביצוע תסקיר או נספח סביבתי-נופי – תקנות התסקירים, תמ"א 13 ותמ"א 1. להשלמת התמונה, נטען בחוות הדעת כי די בהוראות הסביבתיות בתוכנית כדי למנוע השפעות סביבתיות ניכרות.

21. בדיון שבסופו הוחלט על הפטור מתסקיר, חזרה נציגת המשרד להגנת הסביבה על הנימוקים שבחוות דעתה, והדגישה את הסתמכותה הבלעדית על אותו נימוק יחיד: **"אני בוחנת את המצב התכנוני החדש, בהתייחס למצב הקיים... המצב הקיים מדבר על תעשייה... לא נקבעו בתוכניות המנדטוריות שיקולים סביבתיים, לא הוכנסו להוראות התוכנית כל ההוראות הסביבתיות"**. (עמ' 70 לתמליל)

22. אלא, שגם אם נקבל, לצורך הדיון בלבד, את ההנחה שמדובר בשיפור המצב יחסית לתוכנית מנדטורית, מתקופה שבה איש לא שקל שיקולים סביבתיים, הרי עצם השיפור אינו מהווה ולו בדל ראייה לכך שאין לתוכנית השפעה ניכרת על הסביבה. כל מה שניתן להסיק הוא שעוצמת ההשפעה הניכרת במצב החדש פחותה אולי מזו שבמצב הקיים. ודאי שלא ניתן להסיק מכך שלא קיימת אפשרות לא זניחה לקיום השפעה ניכרת על הסביבה.

23. ואכן, נציגת המשרד עצמה מודה בעת הדיון שגם לעמדתה קיים חשש להשפעות על המערכות האקולוגיות בסביבה, וודאי שהיה כך לפני התיקון של ועדת הערר להגדיל את תחום רצועת הנחל:

”אני מסכימה שיש חשש על ההשפעות שיכולות להיות על המערכות האקולוגיות של הנחל. אבל ברגע שוועדת הערר החליטה, וזאת היתה הראייה, שמרחיקים את הפעילות של עורף נמל ב - 100 מטרים שזה בעצם, לפי תמ"א 1, וגם לפי הקריטריונים שלנו, זה תחום ההשפעה של נחל, בעצם אנחנו יצאנו, גם מהתקנות וגם מזה, יצאנו מהתחום של החובה או של הזה של הנחל, לבחון את הצורך, את הדרישה לתסקיר, כי אנחנו עומדים במרחב שנקבע שהוא תחום ההשפעה של הנחל. זה לא אומר שלא יכולה להיות איזשהי השפעה”. (עמ' 73 לתמליל) (טעויות ההגהה במקור)

24. ראשית, יודגש – חוות דעתה של נציגת המשרד הייתה אמורה לענות על השאלה אם ניתן היה לפטור את התוכנית מתסקיר **טרם ההפקדה** – ולא לאחר תיקוני ועדת הערר. מדבריה בדיון משתמע שמסקנתה הייתה עשויה להשתנות אם ועדת הערר לא הייתה מוצאת שנפל פגם באיזון שערכה המשיבה 1 בין שיקולי הסביבה לשיקולי הפיתוח ומרחיבה את רצועת הנחל. כלומר, במקום לייצר את התשתית העובדתית להחלטת מוסדות התכנון, נציגת המשרד להגנת הסביבה משתמשת בנימוקי ועדת הערר כדי לבסס את עמדתה בדיעבד.

25. שנית, הנימוקים שמביאה ועדת הערר להחלטתה להרחיב את תחום רצועת הנחל מדגישים את העובדה שבהיעדר תסקיר השפעה על הסביבה עמדה בפני ועדות התכנון תשתית עובדתית חסרה (שם סעי' 461-462):

”... אנו סבורים כי הנימוקים שצוינו בהחלטה הועדה המחוזית ביחס לבקשה להרחיב את השטחים הפתוחים בגדה הדרומית של הנחל, נותנים משקל יתר לפיתוח הקיים בשטח... אמנם הוועדה המחוזית הרחיבה את השטחים הפתוחים לאורך הגדה הדרומית, אולם לא מעבר לגבול הפיתוח הקיים, אף שלא הייתה מחלוקת לגבי רגישותו האקולוגית של השטח, ואף שהזמן והמקום לדון בסוגיה זו היו במסגרת התכנית שלפנינו. יצוין כי גם המשרד להגנת הסביבה העיר כי יש לדון ב"הרחבת רצועת הנחל בגדה הדרומית באזור האפנדיקס, אזור שלכל הדעות הוא אזור רגיש ביותר של הקישון ורצועת הנחל בקטע זה צרה ביותר" (סעיף 4 להערות מיום 25.11.18). אנו סבורים כי יש לאזן בין השיקולים באופן אחר, ולתת עדיפות להיבט הסביבתי ולחשיבות השמירה על גדת הנחל באזור האפנדיקס, על פני שימור פיתוח מאושר או קיים מכוח תכניות מנדטוריות, שבעת אישורן לא נשקלו שיקולים סביבתיים שכיום מעוגנים בעקרונות התכנון ובהוראות תכניות המתאר הארציות. ... בהיעדר חוות דעת מטעם מי מהצדדים הנוקבות ברוחב הראוי לרצועה זו, אנו נשענים על הוראות פרק הנחלים בתמ"א 1 לעניין רצועת ההשפעה בנחל ראשי...”

26. בהיעדר תשתית עובדתית שגובשה במסגרת תסקיר, ביצעה המשיבה 1 איזון שגוי בין השיקולים השונים וועדת הערר נאלצה להתבסס על הוראות כלליות של התמ"א ולא, כנדרש, על נסיבות המקרה הקונקרטי כדי לתקן את האיזון ולו במידת מה (שכן, לא קיימת תשתית עובדתית על פיה ניתן לקבוע כי במקרה זה די ברצועת נחל של 100 מ' כדי להגן על השטח הרגיש).

27. **שלישית ועיקר**, אין מחלוקת כי התוכנית סמוכה לשטחים בעלי רגישות אקולוגית גבוהה. מה גם, שמהחלטת ועדת הערר שקבעה כי האיזון בין שיקולי סביבה ופיתוח שנעשה על-ידי המשיבה 1 שגוי, משתמע כי גם לעמדתה יש לתוכנית השפעה על הסביבה. אלא, שחוות הדעת לא הצביעה ולו על בדל ראייה לכך שה"שיפור במצב" מתוכנית שאין בה כל התייחסות לסביבה, מוביל לכך שלא קיימת כלל אפשרות מסתברת להשפעה ניכרת על הסביבה, ולו אפשרות לא זניחה לכך. כפי שנקבע בעניין קרית גת - **תכלית התסקיר אינה הגדרת הפער בין המצב הקיים למתוכנן, אלא הנחת תשתית עובדתית להערכת היקף ההשפעה של תוכנית שסביר שיש לה השפעה על שטח שאין מחלוקת לגבי רגישותו.**

2.ג. החלטת הוועדה המחוזית לא ריפאה את הכשלים בחו"ד הג"ס

28. החלטת המשיבה 1 חוזרת ומדגישה את המצב הקיים בשטח התוכנית, שהוא שטח מופר ובאזור מיועד לתעשייה ומלאכה בתוכניות המנדטוריות, כנימוק לפטור מתסקיר השפעה על הסביבה. בכך מאמצת המשיבה 1 את הנימוק הלוקה בחסר בחו"ד הג"ס.

29. לעמדת המשיבה 1, די בכך שהתוכנית לא פוגעת במשטר הזרימה בנחל ואינה מצמצמת את שטחי הפארק המאושר ובכך שוועדת הערר הרחיבה את שטח רצועת הנחל כדי להצדיק את מתן הפטור מתסקיר. נפנה לעניין זה לביקורת של ועדת הערר, שהבאנו לעיל, על כך שהמשיבה 1 נמנעה מלדון בהרחבת הפארק מעבר לגבול הפיתוח הקיים, למרות שזה היה "הזמן והמקום" לדון בכך. נראה שהביקורת נפלה על אוזניים ערלות, שכן התסקיר הוא הכלי שאמור להניח בסיס לדיון אם יש צורך בהרחבת הפארק, או שדי בכך שלא גוזלים ממנו שטחים נוספים.

30. בנוסף, כמו בחו"ד הג"ס, מוסיפה המשיבה 1 כי מהשימושים המוצעים בתוכנית ומההוראות שיש בה בנושאי סביבה, לרבות תיאומים הנדרשים להיתר בניה, ניתן ללמוד על היעדר השפעה ניכרת של התוכנית על הסביבה.

31. החלטת המשיבה 1 התקבלה לאחר דיון שבו הוצגו על-ידי המתנגדים השונים טענות רבות ומגוונות המצביעות על ההשפעה הניכרת שעשויה להיות לתוכנית, המחייבות ביצוע תסקיר. אלא שהחלטת המשיבה 1 אינה מתייחסת כלל לטענות אלה ואינה מנמקת את דחייתן.

32. כך לדוגמה, נציג עמותת צלול, ד"ר יובל ארבל, שם דגש בטיעונו על כך שהתסקיר נדרש כדי לבחון חלופות למיקום המתחם הלוגיסטי, תוך שהוא מציין מספר חלופות אפשריות (טענות שהועלו גם בהתנגדויות אחרות). ונציין, שאף החלטת ועדת הערר קבעה כי "עמדת חלק מהעוררים, לפיה קיימות חלופות אחרות למיקום השטחים הלוגיסטיים אינה מופרכת". בניגוד לתשובת יו"ר המשיבה 1 – טענותיו של ד"ר ארבל אינן בגדר התנגדות גרידא לתוכנית אלא מנמקות את הצורך בתסקיר, שכן כפי שנקבע בסעיף 8(ב)2 לתקנות התסקירים, אם נדרש בהנחיות – ייבחנו במסגרת התסקיר השלכות סביבתיות של חלופות אחרות למיקום המוצע בתוכנית, לרבות לא לבצע את המוצע בה (חלופת אפס).

33. וכך נקבע בעניין כביש 9 לגבי הצורך בבחינת חלופות בתסקיר:

"ההלכה שנקבעה בפסק הדין בעניין כביש 461 מלמדת, אפוא, כי לעיתים יהיה על מוסד התכנון, הבוחן את אישורה של תכנית מסוימת, לדרוש מעורך התסקיר לבצע גם תסקיר חלופות; היינו, לבחון במסגרת התסקיר חלופות תכנוניות לבחירה התכנונית העקרונית שנעשתה בתכנית המוצעת, ולא אך חלופות הנוגעות לאופן היישום של אותה

בחירה." (שם סעי' 11)

34. תוכנית המתחם הלוגיסטי נופלת לגדר התוכניות לגביהן נקבע בעניין כביש 9 כי צריכה להיעשות לגביהן בחינת חלופות, כיוון שיש "לבחון בקפידה ובאופן מעמיק כל אפשרות סבירה לצמצום הנזק הסביבתי שעלול להיגרם על ידי התכנית המוצעת". שהרי, לו יצביע התסקיר על אפשרות לבחור חלופה אחרת ולשקם את השטח המופר כיום, יהווה השינוי בוודאי השפעה ניכרת לטובה על השטח הרגיש של נחל הקישון, האפנדיקס והסביבה החופית.

35. כפי שנכתב בעמדת ארגוני הסביבה וביניהן עמותת צלול, שהועברה ליו"ר המשיבה 1 טרם הדיון המשלים: "מבחינת המצב הפיזי הקיים בשטח כדאי לקרוא שוב את מכתבו של פרופ' אביטל גזית לועדה המחוזית. קיום משטח אספלט איננו גזירת גורל שלא ניתן לשנותה. ניתן להחזיר את הגלגל לאחור ולשקם את האזור"; פרופ' גזית הבהיר במכתבו עוד כי "פארק מורד הקישון מהווה דוגמא ייחודית של שילוב נוף מים עם משאב טבע נדיר – מלחה שאין כדוגמתה באופייה ועוצמתה במקומות אחרים בישראל. כיום גורם משמעותי "החונק" את הפארק, הוא הקרבה הבלתי אפשרית של מטרים אל משטחי האספלט ובהם מכולות ומחסנים המשרתים את הנמל... לצורך שמירה על בית הגידול הלח הנדיר של מורד הקישון, נדרש שטח נרחב שיאפשר מצד אחד התפתחות חי וצומח בסביבה טבעית ומצד שני, שטח לשירות הציבור... מכאן החשיבות בהרחקת הפעילות הנמלית מאזור רגיש זה" (ההדגשה במקור).

36. נראה, שההתעלמות מהטענות בנושא בחינת החלופות נובעת מעמדתה של המשיבה 1 כי בחינת חלופות נעשתה כבר במסגרת תמ"א 1/ב/13. אלא, שתמ"א 1/ב/13 לא אושרה בממשלה, וכפי שאף צוין על-ידי חנ"י, ההתייחסות אליה היא כהנחיה מנהלית. כהנחיה מנהלית יש לבחון את הוראותיה לאור הנסיבות הקונקרטריות, ובעת הצורך ניתן לסטות ממנה בהחלטה מנומקת (וראו לעניין זה סעי' 10 לפסק הדין בעע"מ 9156/05 גרידינגר נ' ראפ (10.6.2008)). אלא שהמשיבה 1 כלל לא בחנה את הצורך לסטות מתמ"א 1/ב/13, ולמרות שמדובר בהנחיה מנהלית – התייחסה אליה כתוכנית במדרג גבוה יותר המייתרת בחינת חלופות. בכך הפרה המשיבה 1 את חובתה להפעיל שיקול דעת עצמאי.

37. שאלת הצורך בבחינת חלופות בהינתן קביעה תכנונית עדכנית אחרת נידונה בעניין כביש 9 וכך נקבע שם:

"אף בעובדה שהתוואי הנוכחי של כביש מס 9 מעוגן בתמ"א 3 - תכנית המתאר הארצית לכבישים - בהתאם לשינוי 42 לתמ"א 3 שאושר בשנת 1998, אין די כדי לשלול את הצורך לבחון במסגרת התסקיר חלופות לתוואי המוצע של כביש 9. בהקשר זה מסתמכות המשיבות על פסק הדין בעניין כביש 551, שבו נפסק כי קיומה של קביעה תכנונית עדכנית באשר לעניין מסוים עשוי להצדיק את אי-עריכתו של תסקיר חלופות, כאשר נדונה תכנית האמורה ליישם את אותה קביעה תכנונית עדכנית. אולם, חשוב לציין כי הנמקתו של בית משפט זה בעניין כביש 551 התבססה על כך שהקביעה התכנונית העדכנית באותו מקרה, נעשתה בתכנית מתאר ברמה הירארכית גבוהה יותר מהתכנית שלגביה נטען כי יש צורך בעריכת תסקיר חלופות. ... אולם, בניגוד למקרה שנדון בעניין כביש 551, הרי בפרשה שלפנינו התכנית נשוא העתירה אינה נמצאת ברמה נמוכה יותר בהירארכיה התכנונית בהשוואה לתמ"א 3. ... לפיכך, ובניגוד למקרה שנדון בעניין כביש 551, לא היה בעצם קביעתו של תוואי כביש 9 בשינוי 42 לתמ"א 3 כדי לשלול את הצורך בבחינת חלופות לתוואי במסגרת תסקיר ההשפעה על

הסביבה. קל וחומר שהדבר נכון ביחס לתכניות מתאר ברמה נמוכה יותר בהירארכיה התכנונית (כגון תמ"מ 3/21) שבהן יש עיגון לתוואי כביש 9." (שם סעי' 15)

38. מקל וחומר, שלא ניתן לשלול בחינת חלופות על בסיס הנחיות מנהליות. כך בעיקר במקרה הנוכחי שבו התוכנית נמצאת בתחום האזור מוכה הזיהום של מפרץ חיפה, ששאלת התכנון העתידי שלו נמצאת על סדר היום של רשויות המדינה ובחזית העניין הציבורי. במקרה זה, כשהמגמה המתגבשת היא ברוח תכנית "מפרץ החדשנות" לסגירת התעשייה הפטרוכימית במפרץ חיפה, אשר שיקום ושימור שטח התוכנית עולה בקנה אחד איתה, אך ספק אם תכנון המתחם הלוגיסטי אינו סותר אותה, ברי שלא ניתן להניח כי המלצת המועצה הארצית לאשר את תמ"א 1/ב/13 אכן תתקבל על-ידי הממשלה בעתיד הנראה לעין.

39. המשקל הנמוך שיש לתת להנחיות המנהליות של תמ"א 1/ב/13 לעניין בדיקות החלופות צריך להיבחן גם על רקע הערת ועדת הערר בהחלטתה, כי "חלק מחברי הוועדה סברו כי לולא החלטות המועצה הארצית והתכניות הקודמות שאושרו בשטח התכנית ובסביבתה, ראוי היה כי כל מרחב נחל הקישון היה משמש ליעודי פנאי ונופש וכפארק מטרופוליני"; ולאור עמדת ועדת הערר כי "עמדת חלק מהעוררים, לפיה קיימות חלופות אחרות למיקום השטחים הלוגיסטיים, אינה מופרכת" (סעי' 371-372 להחלטה).

40. לאור האמור, ברי שעל הוועדה הדנה בערר להפעיל שיקול דעת עצמאי בעת קבלת החלטה אם ניתן לסטות מההנחיות המנהליות של תמ"א 1/ב/13 או לאו, וזאת על בסיס תסקיר השפעה על הסביבה שיבחן חלופות אפשריות למיקום התוכנית.

41. טענות נוספות אחרות שלא קבלו כל התייחסות במסגרת החלטת המשיבה 1, ומכאן שנדחו ללא הנמקה, הן טענות רשות נחל קישון, שנתמכו בחוות דעתה של ד"ר אסנת ארנון לגבי חוסרים בהוראות הסביבתיות בתוכנית (שלא זכו למענה ענייני למרות שקיומן היווה נימוק לפטור מתסקיר); טענות לגבי הקושי בהסקת מסקנות על בסיס השוואה לתוכניות ארכאיות, שלכשעצמן אושרו ללא תסקיר ובתקופה של היעדר מודעות סביבתית, וראו לעניין זה הפניית רשות נחל קישון, על דרך ההיקש, לעת"מ 8991-02-10 הוועדה המקומית לתכנון ובנייה חדרה נ' וועדת ערר מחוזית (11.8.2010); טענות בעניין חיוניות ראייה מתכללת של המפרץ ועוד.

42. נוסף, כי במהלך הדיון שב יו"ר המשיבה 1 ושאל את המתנגדים מה לדעתם צריך להיבדק בתסקיר, לאור השימושים המותרים בתוכנית שלעמדתו אין להם השפעה ניכרת על סביבת התוכנית. השאלה זכתה לתשובות מגוונות. כך לדוגמה, נציג עמותת צלול עמד על הצורך לבחון את השלכות על המלחה ועל המסדרונות האקולוגיים, הצורך לבחון את השפעות זיהום האור הצפוי, את השלכות הרעש הצפוי, את השפעות המינים המתפרצים שילוו את המתחם – מפגעים שאין ספק שהם חלק מהשפעות של מתחם לוגיסטי. ההחלטה לא התייחסה לנושאים אלו ואחרים והסתפקה בקביעה שדי בדרישות הסביבתיות הקיימות בתוכנית.

3.ג. החלטת הוועדה המחוזית לפטור מתסקיר בטלה משהתקבלה על בסיס תשתית

עובדתית חסרה

43. החלטת ועדת הערר לאשר את התוכנית למרות שהופקדה ללא תסקיר השפעה על הסביבה וללא חוות דעת של המשרד להגנת הסביבה הפוטר אותה מתסקיר, עומדת בניגוד להלכה שחודדה והובהרה, זה מקרוב, על ידי הרכב מורחב של שופטי בית המשפט העליון בדנ"מ 4856/19 **כרמלי נ' הוועדה לתכנון מתחמים מועדפים לדיור** (6.5.21) (להלן: "**עניין אפולוניה**") על-פיה דרישת הדין המינהלי היא שהחלטות מוסדות התכנון, ככל החלטה מינהלית, יתקבלו על בסיס תשתית עובדתית מלאה ורלוונטית.

44. החלטת ועדת הערר, כי למרות שהמשיבה 1 שגתה כשהפקידה את התוכנית ללא תסקיר וללא קבלת התייחסות מפורשת למתן פטור מעריכתו, ניתן לרפא את הפגם על-ידי מתן פטור בדיעבד, נומקה כך: ראשית, ניתן ללמוד על עמדת המשרד להגנת הסביבה בעניין מתן הפטור במשתמע; ושנית, ועדת הערר מקבלת את הטענה המהותית של הוועדה המחוזית לפיה שימושי האחסנה המוצעים והשלכותיהם אינם בעלי השפעה המחייבת עריכת תסקיר.

45. במילים פשוטות, על-פי ההחלטה ניתן להכשיר את הפגם של קבלת החלטה על בסיס תשתית עובדתית חסרה (היעדר תסקיר השפעה על הסביבה), אם לעמדת מוסד התכנון **בדיעבד**, הנתונים החסרים לא היו משפיעים על תוצאת התוכנית. קביעה זו סותרת את ההלכה שהובהרה בעניין אפולוניה.

46. ההרכב המורחב בעניין אפולוניה דן בשאלה אם בהחלטות המנהליות להפקיד את תמ"ל 1004/א ולאשרה קודם לקבלת סקר סיכונים נפל פגם. כבוד השופט פוגלמן התייחס לשאלה אם הוועדה עמדה בחובתה למלא אחר ההוראות הסטטוטוריות המסדירות את הליך הכנת תסקיר השפעה על הסביבה ותוכנו קודם שהחליטה להפקיד ולאשר את התוכנית. דעת הרוב של השופט אלרון בדיון הראשון, כי בהליך לא נפל פגם, כיוון, שבדיעבד, סקר הסיכונים שלא בוצע אינו משפיע על הוראות התוכנית עצמה אלא רק על ביצועה, נדחתה. השופט פוגלמן קבע כי אי הקפדה על תקינות וסדר הדברים בהליך המנהלי, משמעה שמוסד התכנון לא הפעיל את שיקול דעתו כנדרש.

47. מפאת חשיבות הנושא, נביא להלן את דבריו בהרחבה:

"הדרישה כי הרשות תבסס החלטותיה על תשתית עובדתית סבירה אין עניינה אפוא בבחינת תוכנה של ההחלטה שהתקבלה על ידי הרשות, כי אם בבדיקת הליך קבלתה, ובכלל זאת אם התקיים מהלך מסודר של איסוף נתונים ובדיקתם כך שהחלטה נתמכת בתשתית ראייתית מבוססת במידה מספקת, על פי מהותה. ...

... הפועל היוצא של דברים אלה הוא כי על התכנית המוצגת למוסד התכנון טרם החלטה על הפקדתה להיות מפורטת ובשלה במידה הנדרשת מתכנית מופקדת. בעת ההפקדה, על התכנית להיות שלמה ומגובשת, ולקיים אחר דרישות הוודאות והבהירות הנדרשות מתכנית מאושרת (דנה וזינגר, בעמ' 484-485). בהתאם, ההחלטה על הפקדת תכנית צריכה לבטא, מבחינת המוסד התכנוני, הכרעה מבוססת בשאלות התכנוניות העומדות על הפרק. ... יתרה מכך, התכנית המופקדת היא שמועמדת לעיון הציבור לקראת שלב ההתנגדויות. משום כך מסמכי התכנית בשלב זה תוחמים במידה רבה את השתתפותו של הציבור בהליך התכנוני, ומגבילים את גדר הטיעונים אשר באפשרותו להעלות לגבי התכנית ואת זכותו להביע עמדה לגבי הנושאים המוסדרים בה. ...

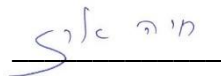
... נקודת הזמן הרלוונטית העיקרית לבחינת תסקיר השפעה על הסביבה שצורף לתכנית היא בדיון שעסק בהחלטת ההפקדה (וראו גם פסקאות 31-32 לעיל). לשלב זה, שעל חשיבותו עמדתי, הופנו מרבית חיציהם של העותרים בטיעונם בדבר התשתית העובדתית החסרה שעמדה לפני הוועדה, בין היתר מן הטעם כי התסקיר שצורף למסמכי התכנית המופקדת הוא זה שהועמד לעיון הציבור ועל בסיסו גובשו ההתנגדויות לה".

48. מעניין אפולוניה עולה, אם כך, כי לא ניתן להפחית מחשיבות מועד קבלת ההחלטה לגבי תסקיר ההשפעה על הסביבה, בין אם נקבע שיש להכינו או שניתן לפטור מביצועו, שכן קיומו של מידע מלא, לרבות ההצדקות לפטור מתסקיר, ערב ההחלטה מהווה תנאי למימוש אפקטיבי של זכות הטיעון של הציבור.

49. לפיכך, עצם מתן פטור מתסקיר השפעה על הסביבה בדיעבד, כשנימוקיו, כפי שעולה מחו"ד הגנ"ס מתבססים על תוצאות ההליך שכבר הסתיים (בין היתר, החלטת ועדת הערר להרחיב את רצועת הנחל), ערכה כקליפת השום.

סוף דבר

50. על יסוד כל האמור, מתבקשת המועצה הארצית לבטל את החלטת הוועדה המחוזית, ולהורות על הכנת תסקיר השפעה על הסביבה לתוכנית.

עו"ד חיה ארז

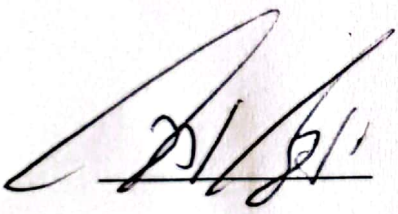
ב"כ עמותת צלול

היום 6 במרץ, 2022

תצהיר

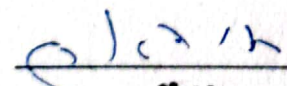
אני הח"מ יובל ארבל, נושא ת.ז. שמספרה 024394702, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת, שאם לא כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת בכתב כדלהלן:

1. הנני סמנכ"ל עמותת צלול - עמותה לאיכות הסביבה, ע.ר. 580350940.
2. תצהיר זה מוגש כתמיכה בערר כנגד החלטת הועדה המחוזית לתכנון ובניה חיפה מיום 20.12.21 לפטור את תוכנית 304-0311852 מתחם לוגיסטי נמלי ישראל מהצורך בהכנת תסקיר השפעה על הסביבה וכן מהצורך בהכנת מסמך נופי סביבתי בתמא/1.
3. הערר מוגש בהתאם לבקשת רשות ערר שניתנה על-ידי יו"ר הועדה המחוזית ביום 3.2.22.
4. אני מצהיר/ה כי העובדות המפורטות בכתב הערר הן מידיעתי האישית או למיטב ידיעתי, על פי המסמכים שהוצגו בפניי.
5. האמור בפרק המשפטי של העתירה נכון למיטב ידיעתי על פי הייעוץ המשפטי שקיבלתי.
6. זה שמי וזו חתימתי, וכן תצהירי דלעיל אמת.

אישור

אני, הח"מ, עו"ד חיה ארוז, מ.ר. 54992, מאשר/ת בזאת, כי ביום 3.3.22 הופיע בפני מר יובל ארבל ת.ז. 024394702, ולאחר שהוזהרתי, כי עליו להצהיר את האמת, וכי אם לא יעשה כן, יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהיר זה.

עו"ד חיה ארוז
מ.ר. 54992

כרך נספחים לערר

החלטת הועדה המחוזית לתכנון ובניה חיפה מיום 20.12.21	1
חוות דעת המשרד להגנת הסביבה למתן פטור מביצוע תסקיר השפעה על הסביבה מיום 23.6.21	2
אישור להגשת ערר מיום 3.2.2022	3
עמדת ארגוני הסביבה כנגד פטור מתסקיר השפעה על הסביבה	4
עמודים רלוונטיים מתמליל הדיון ביום 20.12.21	5

נספח 1

החלטת הועדה המחוזית לתכנון ובניה חיפה מיום

20.12.21

לא ניתן להעיר על קובץ החלטות זה בעת הדיון באישור פרוטוקול הדיון למעט הודעות היו"ר על תיקון טעות סופר.

מרחב תכנון מקומי חיפה:

2. 304-0311852: מתחם לוגיסטי נמלי ישראל (חפ/1833/ב/2).

יזם התכנית: חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ

עורך התכנית: שפינט דורית - גורדון אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ

מטרת התכנית:

- א. יצירת מסגרת תכנונית להקמת מתחם לוגיסטי עורפי של מרחב נמל חיפה, לפיתוח שטחים איכותיים לטובת השרשרת הלוגיסטית ולחיזוק הכלכלה הלאומית המקומית.
- ב. הסדרה סטטוטורית של מעגנת שביט על שימושיה הקיימים והעתידיים.
- ג. טיפול בממשקים בין פעילות עורף הנמל לבין פארק מורד נחל קישון.

מטרת הדיון: דיון בבחינת פטור מהנחיות לתסקיר השפעה על הסביבה.

נכחו בדיון:

- א. ארנון – תופ סביבה, ש. ניסים – רשות נחל קישון, י. סורוג'ון – רשות נחל קישון, מ. פרגוס – חנ"י, ח"ר א. טל, א. האן – חבר מועצת עיריית חיפה, עו"ד י. שלמה – קלינקה לרגולציה סביבתית, ר. שטוסל – מנקים את מפרץ חיפה, א. נווה – מתנגדת לתכנית, נ. יגלה – ב"כ חברת נמלי ישראל, מ. טוכלר-אהרוני – חנ"י, ח. קופרמן – מתנגדת, ש. עובדיה – חנ"י, ש. דנון, ש. גלברט – מתנגד, ש. גורלי – נציגת ועדה מקומית חיפה, עו"ד א. וילציק – ב"כ רשות נחל קישון, י. ארבל – צלול, ש. פרוסנר – איגוד ערים חיפה, ר. קלינגר – חנ"י, י. שלמה – קואליציה לרגולציה, ע. גופמן – משרד החקלאות, ש. בוקוולד – תופ, מ. גרפינקל, א. צנטנר – רשות נחל קישון, מ. פרויליך – חנ"י, - **נכחו דרך אפליקציית zoom.**

רקע תכנוני:

1. התכנית ממוקמת במפרץ חיפה מצפון ומדרום לנחל קישון ולשפך הנחל, גובלת בצפונה בדרך משה דיין ובדרך 22 בדרומה. התכנית כולה נמצאת במרחב תכנון מקומי חיפה.
2. התכנית מציעה הקמת מתחם אחסנה ולוגיסטיקה לצורך מענה לפעילות הלוגיסטית שבעורף נמלי חיפה. כמו כן כוללת התכנית הסדרה סטטוטורית של מעגנת שביט על שימושיה הקיימים והעתידיים וטיפול בממשקים בין פעילות עורף הנמל לבין פארק מורד נחל קישון.
3. התכנית פורסמה להפקדה:
 - 3.1. ברשומות ביום 05.02.2020.
 - 3.2. בעיתונות ביום 07.02.2020.
 - 3.3. בשילוט ובלוחות המודעות ביום 06.02.2020.
4. התכנית נקבעה כלא טעונה אישור השר לפי סעיף 109 לחוק.
5. לתכנית הוגשו 11 התנגדויות ע"י המתנגדים הבאים: מינהל הדיור הממשלתי, רשות נחל קישון, החברה להגנת הטבע, חנ"י, עמותת צלול, אדר' שמואל גלבהרט, אדר' מיכה רטנר, אביהו האן ומוטי בליצבלאו- חברי מועצת העיר מטעם סיעת "הירוקים של חיפה, הפורום הישראלי לשמירה על החופים, הקואליציה לבריאות הציבור ועמותת מנקים את חיפה, אלה נווה.
6. ביום 13.07.2020 התקיים דיון פומבי בהתנגדויות וביום 20.07.2020 החליטה וועדת המשנה המחוזית להתנגדויות לאשר את התכנית בכפוף לתנאים שנקבעו בה.
7. לתכנית הוגשו ברשות שישה עררים ע"י רשות הנחל, עמותת צלול, אביהו האן ומוטי בליצבלאו, אלה נווה והפורום לשמירה על החופים. העררים נדונו בוועדת המשנה לעררים של המועצה

לא ניתן להעיר על קובץ החלטות זה בעת הדיון באישור פרוטוקול הדיון למעט הודעות היו"ר על תיקון טעות סופר.

הארצית ביום 03.12.2020, אשר ביום 06.04.2021 החליטה לדחות את רוב הטענות שעלו בעררים. עם זאת, ביחס לטענה לפיה לא התקבל פטור להגשת תסקיר קבעה הוועדה כדלקמן: "מבחינה מהותית, אנו מקבלים את טענת הוועדה המחוזית וחנ"י, לפיה שימושי האחסנה המוצעים בתכנית והשלכותיהם הסביבתיות (כפי שיפורט להלן) אינם בעלי השפעה המחייבת עריכת תסקיר וסקרים נוספים, וניתן היה לפטור מחובת עריכתם. עם זאת, מהדיונים בתכנית עולה כי המשרד להגנת הסביבה היה אמור להעביר אישור לפיו התכנית פטורה מעריכת תסקיר. אף שניתן ללמוד באופן משתמע כי המשרד להגנת הסביבה נתן את אישורו לתכנית ללא תסקיר, **יש להקפיד על תקינות ההליך, ולקבל בזיעבד, כתנאי למתן תוקף לתכנית, את האישור הנדרש**". (ההדגשה במקור).

8. ועדת המשנה לעררים קבעה, אפוא, בהחלטתה, כי למרות שהשימושים המוצעים בתכנית אינם מחייבים הגשת תסקיר, ולמרות שעמדתו המשתמעת של המשרד להגנת הסביבה הייתה כי לא נדרש תסקיר, מכל מקום יש להשלים את קבלת אישור המשרד להגנת הסביבה למתן פטור מעריכת תסקיר השפעה על הסביבה ו/או סקרים לתוכנית המתוקנת.

9. ביום 23.06.2021 העביר המשרד להגנת הסביבה חוות דעת לוועדה המחוזית במסגרתה המליץ בפני הוועדה המחוזית לפטור מהצורך בהכנת תסקיר השפעה על הסביבה, הן מכוח תמ"א 13 (שחלה על השטח בעת הפקדת התכנית) והן בהתאם לאופי התכנית והשימושים המוצעים בה. להלן פסקת הסיכום בחוות הדעת האמורה:

"לסיכום, לאור כל האמור, אני סבורה שלא נדרש תסקיר השפעה על הסביבה לתוכנית המוצעת שכן אין בתוכנית השפעה ניכרת על הסביבה, אין בתוכנית כדי לגרום לפגיעה בהשגת מטרות תמ"א 13 ואין השפעה מהותית על הסביבה החופית והימית. לפיכך, ניתן לפטור את התוכנית מעריכת תסקיר השפעה על הסביבה ומסקרים נוספים לפי תמ"א 13 וכן מהכנת מסמך נופי סביבתי על פי תמ"א – 1".

10. לאחר שניתנה החלטת ועדת המשנה לעררים, נשלחה מלשכת התכנון המחוזית לוועדת המשנה לעררים בקשה להבהרה אודות ההחלטה ביחס לסעיף השלבויות שבתכנית וביחס לשימושים בשטח המעגנה. בסופו של יום, לאחר שביקשה התייחסות הצדדים לשאלות האמורות, קבעה ועדת המשנה לעררים כי מוטב שהשטח הימי של המעגנה יוצא מחוץ לקו הכחול של התכנית, שאזי יחולו הוראות תכנית פארק מורד נחל הקישון.

11. כנגד החלטת ועדת המשנה לעררים הוגשו שתי עתירות: אחת על ידי רשות נחל הקישון והשנייה על ידי חברת נמלי ישראל. לאור העובדה שבעת הגשת העתירות טרם הוחזרה התכנית לדיון בוועדה בעניין הפטור מתסקיר, הגיעו הצדדים להסכמה כי התכנית תוחזר לדיון בשאלת מתן הפטור, תוך שמירת זכויותיהם של הצדדים לשוב ולהגיש עתירה, ככל שיבקשו כן.

12. ביום חמישי ה-16.12.21 בשעה 5 אחה"צ שלחה רשות נחל קישון ליו"ר הוועדה המחוזית ולמזכירת מ"מ מתכנתת המחוז מסמך בן 17 עמודים לו צורפה חוות דעת סביבתית בהם טענה כי אין לתת הפטור להגשת התסקיר מהנימוקים שפורטו שם. לאור המועד האמור, רק ביום ראשון הועבר המסמך לחברי הוועדה המחוזית, לרבות לנציגת המשרד להגנת הסביבה, הגב' ורד דרוו, אשר חיוותה דעתה כאמור למתן הפטור, וליועץ המשפטי של הוועדה.¹

מהלך הדיון:

בראשית הדיון, סקר נציג לשכת התכנון את התכנית ואת ההליכים שהתלוו לה. לאחר מכן הסביר היועץ המשפטי של הוועדה המחוזית את מסגרת הדיון שהינו אך שאלת הפטור מתסקיר לאור חוות דעתה של הגב' ורד דרוו מהמשרד להגנת הסביבה. בסוף דבריו אמר היועץ המשפטי לנוכחים כי נוכח העובדה שהמסמך שהגישה רשות נחל הקישון בליווי חוות דעת סביבתית ביום שלפני הדיון² שהינו פרק זמן קצר ביותר לפני הדיון, דבר שאינו מקובל, ההתייחסות אליו תהיה כוללת ולא בהכרח שתינתן התייחסות לכל פרט שנכתב בו, ודאי מקום בו הוגשה חוות דעת נלווית. במהלך הדיון שמעה הוועדה תחילה את עמדת ח"כ פרופ' אלון טל, ולאחר מכן שמעה בהרחבה את עמדת רשות נחל הקישון, לרבות באמצעות היועצת הסביבתית שהגישה את חוות הדעת מטעמה,

¹ יצוין כי בדיון אמר היועץ המשפטי של הוועדה בטעות כי המסמך הועבר רק ביום ראשון (19.12.21), שכן הוא הועבר ממזכירת הוועדה רק ביום ראשון.

² ראו הערת שוליים קודמת.

לא ניתן להעיר על קובץ החלטות זה בעת הדיון באישור פרוטוקול הדיון למעט הודעות היו"ר על תיקון טעות סופר.

ד"ר אסנת ארנון. לאחר מכן שמעה את כל המתנגדים הנוספים שנטלו חלק בדיון זה כמו גם נוכחים נוספים וכן את יתר חברי הוועדה. כמו כן נשמעה עמדת חברת נמלי ישראל (היזם) וכן עמדת המשרד להגנת הסביבה.

נציגת המשרד להגנת הסביבה, הגב' ורד דרור, פרטה את הנימוקים שבגינם סבור המשרד כי לא נדרשת הכנת תסקיר, זאת גם בשים לב לתיקונים שיבוצעו בתכנית לאור החלטת ועדת המשנה לעררים וביחס לשימושים המוצעים בה.

החלטה:

להלן הצעת יו"ר הוועדה:

כפי שנומק בהרחבה, הן בהחלטת ועדת המשנה המחוזית להתנגדויות מיום 20.7.2021 והן בהחלטת ועדת המשנה לעררים מיום 06.04.2021, מדובר בתכנית שלא נדרשת בהכנת תסקיר השפעה על הסביבה. מדובר בתכנית לאחסנה ולוגיסטיקה בשטח בו מאושרים ייעודי קרקע למלאכה ותעשייה לצד הסדרה של מעגנה קיימת מזה שנים רבות (וללא הרחבה או שינוי בה).

התכנית כוללת הוראות מחמירות ומחייבות בנושאי סביבה כדוגמת חומרים מסוכנים, ניקוז ומניעת זיהום קרקע, אוויר, מים, שיקום נופי, וכן הוראות מחייבות לממשק בין שטחי האחסנה ובין השטחים הפתוחים הרגישים בסמוך המצויים בתחום פארק מורד נחל הקישון.

הוועדה, לאחר ששמעה את עמדת המשרד להגני"ס, התייחסות הנוכחים בדיון ועמדת מגישת התכנית, סבורה כי אין בתכנית שבנדון כדי לגרום להשפעה ניכרת על הסביבה מהטעמים הבאים: א. ראשית מדובר על תכנית להקמת שטחי אחסנה ולוגיסטיקה בשטח שמרבינו מופר, באזור המיועד כבר היום לתעשייה ומלאכה בתכניות מפורטות, אזור תעשייה בתמ"א 13, אזור המיועד לשימושי נמל עירוניים בתמא/13/1 (שאושרה ע"י המועצה הארצית) ואזור מוטה שימושים נמליים, תשתיות, מע"ר ופארק נחל בתמ"א/1 שהחליפה את תמ"א 13 ולא דורשת הכנת תסקיר השפעה כברירת מחדל.

ב. השימושים המוצעים בתכנית לאחסנה, לרבות ההוראות המחמירות בנושאי הסביבה השונים והאיסור להטלת מגבלות וסיכונים מחוץ לשטח מגרשי האחסנה, מעידים על כך שהתכנית לא מהווה השפעה ניכרת על הסביבה ולא מסכנת רצפטורים ציבוריים סמוכים. הוועדה מפנה לסעיף 6.1 ס"ק 10-16 בהוראות התכנית בדבר התיאומים הנדרשים לכל היתר בניה עם המשרד להגני"ס או איגוד ערים לאיכות הסביבה.

כפי שנכתב בחוות דעתו של המשרד להגני"ס "השימושים המוצעים בתוכנית בשילוב הוראות סביבתיות מפורטות שנקבעו בה, סוג השימושים והתנאים לכניסתם לשטח, ובהתייחס למצב המאושר והשימושים הקיימים בשטח, מביאים למסקנה כי אין בביצוע התכנית בכדי לגרום להשפעה ניכרת על הסביבה, גם בהימצאותה של התוכנית בקרבה לנחל הקישון ולים הנחשבים כאזורים רגישים מבחינה סביבתית."

ג. כמו כן, התכנית איננה מצמצמת שטחי נחל וגדות נחל, לא משנה את משטר הזרימה בנחל ולא מצמצמת את שטחי הפארק המאושר לאורך נחל הקישון.

ד. יתרה מכך, לאור החלטת ועדת המשנה לעררים, שטח הפארק יורחב ואזור האחסנה יורחב מהגדה הדרומית של נחל הקישון והאפנדיקס (מלחת הקישון).

ה. יצוין כי בהתאם להוראות תמ"א 13, אין בתכנית כדי לפגוע במטרת התמ"א והתכנית אף תואמת הלכה למעשה לשימושים שנקבעו לאזור זה בתמ"א/13.

ו. הוועדה מציינת (על אף עמדת רשות נחל הקישון) כי לא מדובר בתכנית לנמל והיא איננה נדרשת לתסקיר מכוח התקנות.

לאור האמור לעיל, מחליטה הוועדה לפטור מהצורך בהכנת תסקיר השפעה על הסביבה ויתר המסמכים הנדרשים בתמא/13 וכן מהצורך בהכנת מסמך נופי סביבתי בתמא/1.

להלן הצעת חבר הוועדה ארז ארז:

לנוכח ההשפעה הניכרת על הסביבה הצפויה עקב תכנית 304-0311852 מתחם לוגיסטי נמלי ישראל, בעיקר ההשפעה שלא נבדקה על החי והצומח באזור האפנדיקס, מלחת הקישון, הוועדה המחוזית חיפה מורה ליזם התכנית על ביצוע תסקיר השפעה על הסביבה, בתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה.

לא ניתן להעיר על קובץ החלטות זה בעת הדיון באישור פרוטוקול הדיון למעט הודעות היו"ר על תיקון טעות סופר.

הצבעה: התקיימה הצבעה על ההצעות בעד הצעת היו"ר הצביעו 8 חברים נגד 3 חברים
בעד הצעת היו"ר- איתמר בן דוד – יו"ר הוועדה, רוני סגל – מ"מ מתכנת המחוז, ורד דרור – נציגת
השרה להגנת הסביבה, שחר אלוני – נציג שר הביטחון, הראל דמתי – נציג שרת התחבורה, לילה
יעקב – נציגת שר הבריאות, אפרת קרונברגר – נציגת שר המשפטים, ויקטור פילרסקי – נציג רשות
מקרקעי ישראל,
בעד הצעת חבר הוועדה ארז ארד – אריה שרון – נציג הרשויות המקומיות, אלי דוקורסקי – נציג
הרשויות המקומיות, ארז ארד – נציג הגופים הירוקים.

הצעת יו"ר הוועדה אושרה ברוב קולות.

להלן התייחסות הוועדה לעיקרי הטענות שעלו במסמך שהגישה רשות נחל הקישון ושנשמעו בדיון ע"י הנוכחים:

1. טענה: הנחת המוצא כאילו התכנית משפרת את המצב התכנוני הקיים אינה נכונה משום שיש ספק אם ניתן להוציא היתרים מכוח התכניות המאושרות.
2. תשובה: הוועדה דוחה את הטענה. ייעוד הקרקע המאושר בשטח התכנית הוא תעשייה ומלאכה שאושרו במספר תכניות מתקופת המנדט. בשטח זה הוצאו בעבר היתרי בניה (שעל חלקם אף הגישה רשות הנחל ע"ר) וקיימים בפועל מבנים הן לתעשייה והן למלאכה ואחסנה. גם תמ"א/13 קבעה את השטח לתעשייה, וכך קבעה גם ועדת המשנה לעררים. טענה: בתכניות אחרות בסביבת הנמל דווקא הוכנו תסקירים כדוגמת תכנית "דרך גישה ומסילה לנמל המפרץ" 304-0098590, תת"ל 118 ותת"ל 119.
3. תשובה: הוועדה דוחה את הטענה. ההשוואה בין התכניות איננה מידתית ואולי אף אינה רלוונטית מאחר והתכלית של יתר התכניות שונה לחלוטין. תכנית דרך הגישה כללה הקמת מערכת דרכים ומסילות נרחבת הכוללת מערכות גשרים מעל נחל הקישון ומנהרת תשתיות חומ"ס להן עלולה להיות השפעה ניכרת על הסביבה ועל כן ראוי היה לערוך תסקיר לתכנית מורכבת ומשמעותית זו. תכניות התת"ל הן תכניות לנמלים, מסופי דלק וכימיקלים ושטחי נמל תפעוליים המחייבים הכנת תסקיר השפעה על הסביבה מכוח התקנות.
3. טענה: המסמך הסביבתי שהכינה חנ"י מעיד על הצורך לבחון רשימה ארוכה של נושאים סביבתיים וספק אם המשרד להגנ"ס בחן את המסמך הסביבתי המתוקן ואושר על ידו והאם התיקונים שנדרשו ע"י המשרד להגנ"ס בוצעו.
- תשובה: הוועדה דוחה את הטענות. ראשית יובהר כי המסמך הסביבתי שהוכן ע"י חנ"י לתכנית לא נכלל במסמכיה בהתאם להנחיית המשרד להגנ"ס, כך שכלל ההערות על מסמך זה אינן רלוונטיות.
במקום המסמך הסביבתי נכללו בתכנית הוראות רבות ומחמירות בהתאם להנחיות המשרד להגנ"ס.
שנית, הוראות התכנית תוקנו בהתאם להחלטת הוועדה המחוזית מיום 07.01.2019 בכל הנושאים הסביבתיים שנכללו בתנאי הוועדה להפקדה, בכפוף להערות המשרד להגנ"ס מיום 25.11.2018 (סעיפים 20-21 להחלטה) ובתיאום מלא עם המשרד.
4. טענה: דו"ח מבקר המדינה למפרץ חיפה דורש הכנת תסקיר השפעה על הסביבה.
תשובה:
הוועדה דוחה את הטענה. דו"ח מבקר המדינה דן בתכניות בעלי פוטנציאל מזהם מבחינה סביבתית, וגם פסקי הדין שהביאה רשות נחל הקישון עסקו בתכניות מסוג זה. משכך, ההשוואה שערכה רשות נחל הקישון בין התכנית דן לתכניות בהן עסק מבקר המדינה אינה במקומה ואינה רלוונטית.

לא ניתן להעיר על קובץ החלטות זה בעת הדיון באישור פרוטוקול הדיון למעט הודעות היו"ר על תיקון טעות סופר.

5. טענה: ועדת המשנה ציינה בהחלטתה כי אלמלא תמ"א 1/ב/13 היה ראוי כי כל המרחב היה משמש לייעודי פנאי ונופש ופארק.
 תשובה: הוועדה דוחה את הטענה. ועדת המשנה קבעה בהחלטתה כי מאחר שהתכנית לא קודמה בחלל ריק מבחינה תכנונית, ומאחר שהמועצה הארצית אישרה את תמ"א 1/ב/13 לייעוד את השטחים לאחסנה ולוגיסטיקה, וזאת לאחר שהמועצה הארצית דנה במכלול השיקולים והצרכים המרחביים, וקבעה את המסגרת התכנונית לנמל ולפארק הקישון, אין זה מתפקידה לפתוח את הנושא מחדש.
 אשר לטענה כאילו יש השפעה סביבתית ניכרת בעקבות פגיעה בחורשת האקליפטוסים שבגדה הצפונית של נחל הקישון ("חורשת הלינה" לעופות), הרי שעל פי נספח העצים המצורף לתכנית 80% מעצי האקליפטוס מיועדים לשימור.

גב' איריס רביץ

מזכירת הוועדה

מר איתמר בן-דוד, יו"ר הוועדה

יו"ר הוועדה המחוזית

נספח 2

**חוות דעת המשרד להגנת הסביבה למתן פטור מביצוע
תסקיר השפעה על הסביבה מיום 23.6.21**

י"ג תמוז תשפ"א
23 יוני 2021

לכבוד

ליאת פלד
מתכנתת המחוז
מנהל התכנון חיפה
משרד הפנים

ג.ג,

הנדון: תכנית 304-0311852 – מתחם לוגיסטי נמלי ישראל – פטור מהכנת תסקיר השפעה על הסביבה וסקרים נוספים – חוות דעת

תכנית פארק נמלי ישראל נמצאת משני צידי פארק מורד נחל הקישון ובקרבה לים. אחת ממטרותיה העיקריות של התכנית היא לאפשר פיתוח שטחי עורף נמל איכותיים הכוללת פעילות אחסון מכולות ומתחם לוגיסטי עורפי לרבות מרכזים לוגיסטיים ומרכזי הפצה, מבנים מתקנים ותשתיות לצורכי אחסנה וטיפול במכולות ומטען כללי, שירותים עסקיים תומכי פעילות נמלית, מסוף רכבתי נמלי, שירותים נלווים לפעילות המתחם כגון מסחר, מסעדות פועלים ועוד.

כמו כן, התוכנית הציעה הסדרה סטטוטורית של מעגנת שביט לעגינת כלי שיט קטנים על שימושיה הקיימים והעתידיים כגון מבני מלאכה ותחזוקה הנדרשים לתפעול כלי השיט.

בנוסף, מוצעים בתוכנית שימושים לשטחי ציבור לחינוך ימי למטרות ספורט ופנאי, שימושים למטרות בילוי נופש ותיירות לרבות שירותי הסעדה, מסחר, בידור ואולמות אירועים, שטחים ציבוריים פתוחים, טיילת, נטיעות וגינון ועוד.

וועדת המשנה לעררים של המועצה הארצית החליטה בישיבתה מיום ה- 6.4.21 לקבל חלק מטענות העוררים ולבצע בה תיקונים כתנאי לאישורה, כשהעיקריים בהם:

- יעוד שטחי "מעגנת תחום ימי" יהיה ברמה מתארית והותרת תכנונו המפורט לתכנית עתידית שתעמוד בדרישות תקנות התסקירים.
- שטחי "מעגנת – תחום יבשתי" ישונה ליעוד עירוני מעורב המאפשר את מימוש רוב השימושים שנקבעו בשטח זה ויתוקנו הוראות התוכנית בהתאם.
- יש למחוק את ההתייחסות לשימושי "תעשייה" ו"תעשיית המשך" שאינם מותרים בתכנית ולשקול, בתיאום עם היועצת הסביבתית, הבהרה בניסוח לגבי הוראות העוסקות ב"מפעל" כך שישקפו את הכוונה לא לאפשר הקמת מפעלים בשטח התוכנית.
- השטחים הפתוחים מדרום לנחל יורחבו כך שתשמר רצועה של שטח פתוח ברוחב 100 מ' מנקודת המדידה של הנחל, כהגדרתן בתמ"א 1 ובתנאים.

עוד החליטה הוועדה שיש להשלים את קבלת אישור המשרד להגנת הסביבה למתן פטור מעריכת תסקיר השפעה על הסביבה ו/או סקרים לתוכנית המתוקנת.

על פי המצב המאושר, התוכנית שבנדון נמצאת באזור תעשייה, מופר במרביתו, כשהשימושים המותרים בו הם לתעשייה ומלאכה ללא הנחיות ומגבלות סביבתיות. בתמ"א 13 כל שטח התכנית מיועד לתעשייה עבור הקמת מפעלים.

השימושים המוצעים בתוכנית הנדונה והפעילות המותרת בה, כפי שפורט לעיל, ולאחר החלטת וועדת המשנה לעררים, מאפשרת בעיקר אחסנה ושימושים עירוניים המאפיינים אזורי תעסוקה במרחב העירוני. התכנית קובעת מה מותר ומה אסור להתקיים בתחום התכנית, וביניהם: איסור על כניסת שימושים המשתמשים בחומרים מסוכנים כשתחום הסיכון שלהם חורג מגבולות המגרש במצב תכנון, לא תותר אחסנה פתוחה של חומרים העלולים לגרום לזיהום קרקע ומים, אחסון וטיפול בצובר יבש יתאפשר בצורה סגורה בלבד, לא תותר כניסת שימושים הפולטים מזהמי אוויר לסביבה ו/או שיגרמו למטרדי ריח חזק או בלתי סביר, יותר שימוש בחשמל, גז ובאנרגיות מתחדשות בלבד ועוד.

שימושים אלה מהווים שיפור מבחינה סביבתית ביחס למצב המאושר וכן מצמצמים את פוטנציאל השפעה הסביבתית על הים, נחל הקישון וסביבתו-פארק מורד הנחל, הנמצאים בקרבה וצמידות לתכנית.

השימושים המוצעים בתוכנית בשילוב הוראות סביבתיות מפורטות שנקבעו בה, סוג השימושים והתנאים לכניסתם לשטח, ובהתייחס למצב המאושר והשימושים הקיימים בשטח, מביאים למסקנה כי אין בביצוע התכנית בכדי לגרום להשפעה ניכרת על הסביבה, גם בהימצאותה של התוכנית בקרבה לנחל הקישון ולים הנחשבים כאזורים רגישים מבחינה סביבתית. השימושים המוצעים והשלכותיהם הסביבתיות אינם בעלי השפעה המחייבת הכנת תסקיר ולכן, לדעתי, ניתן לפטור מהכנת תסקיר.

לגבי המעגנה הימית, הרי שבשים לב לכך שהחלטת ועדת המשנה לעררים היא כי המעגנה הימית תהיה ברמה מתארית, ניתן לפטור אותה מתסקיר מכח תקנה 3(ב)2 לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס"ג – 2003, בכפוף לקביעה שתכנונה במסגרת תכנית מפורטת יעשה בהתאם לתקנות התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה), תשס"ג – 2003.

בהתייחס לתמ"א 13, כפי שצוין לעיל, שטח התכנית נמצא בייעוד תעשייה וגובל בשטחים למתקנים הנדסיים (נמל). השימושים בייעוד אחסנה ובייעוד עירוני מעורב בהתאם להחלטת ועדת המשנה לעררים, אין בהם בכדי לפגוע בהשגת המטרות המנויות בסעיף 4 א ו' בתמ"א, שכן מרביתם תומכי פעילות נמלית היכולים להיות באזורי תעשייה. אי לכך ומאותם הנימוקים שפורטו לעיל, אין מניעה לפטור את התוכנית מחובת הגשת התסקיר לפי תמ"א 13. הוסיף והבהיר כי מבחינה סביבתית אין במתן הפטור בכדי לפגוע במטרות התכנית.

מאותן הסיבות ניתן לראות כי אין בתוכנית כדי לגרום להשפעה מהותית על הסביבה החופית ולפיכך ניתן לפטור את התכנית גם מהכנת נספח נופי-סביבתי כאמור בתמ"א 1.

אציין, כי מבחינה סביבתית, בתכנית נכללות הוראות סביבתיות מפורטות שמטרתן לקבוע כללים לגבי טיפול ולמניעה של מפגעים סביבתיים, בהתייחס לזיהום אוויר, ריחות, רעש, פסולת, שפכים, זיהום קרקע ומים, קרינה ועוד. הדבר נכון ביתר שאת בנושא החומרים המסוכנים כשהתוכנית קובעת דרישות מחמירות ביחס למדיניות מרחקי הפרדה ממקורות סיכון נייחים של המשרד להגנת הסביבה.

לסיכום, לאור כל האמור, אני סבורה שלא נדרש תסקיר השפעה על הסביבה לתוכנית המוצעת שכן אין בתוכנית השפעה ניכרת על הסביבה, אין בתוכנית כדי לגרום לפגיעה בהשגת מטרות תמ"א 13 ואין השפעה מהותית על הסביבה החופית והימית. לפיכך, ניתן לפטור את התוכנית מעריכת תסקיר השפעה על הסביבה ומסקרים נוספים לפי תמ"א 13 וכן מהכנת מסמך נופי-סביבתי על פי תמ"א 1.

בברכה

ורד דרור
מתכנתת מחוז

העתק: שלמה כץ - מנהל המחוז

אילה גלדמן- ראש אגף תכנון סביבתי, ירושלים.

נעה גושן – עו"ד, יועצת משפטית מחוז חיפה

טל זסק – עו"ד, לשכה משפטית, ירושלים.

אהוד ישראלי – לשכת תכנון מחוזית חיפה, מנהל התכנון משרד הפנים.

ירון לנדאו- עו"ד, יועץ משפטי לוועדה מחוזית חיפה.

מיכל טוכלר אהרוני- סמנכ"ל תכנון אסטרטגי, חנ"י

תס55-יוני21

נספח 3

אישור להגשת ערר מיום 3.2.2022

ב' באדר א' התשפ"ב
3 בפברואר 2022
חת. 2022-308

לכבוד
ד"ר יובל ארבל

שלום רב,

הנדון: בקשת ארגון צלול לקבלת רשותי להגשת ערר בענין החלטת הועדה המחוזית לפטור את תכנית מס' 304-0311852 מתחם לוגיסטי נמלי ישראל מתסקיר השפעה על הסביבה
סמך: מכתבך נושא תאריך 9.1.22

במענה למכתבתך שבסמך במסגרתו ביקשת בשם ארגון צלול, לקבל רשותי להגשת ערר לועדת המשנה לעררים, ולאחר שנועצתי בענין בקשתך עם היועץ המשפטי לועדה המחוזית, הריני להשיבך, כי למען הזהירות ורק בעקבות הנסיבות הייחודיות של מקרה זה רשותי ניתנת בזאת.

למען הסר ספק אבהיר כי רשותי ניתנת אך ורק בכל הנוגע להגשת ערר שיתבקש במסגרתו לתקוף את החלטת מליאת הועדה המחוזית מיום 20.12.21 לפטור את התכנית מתסקיר. מאידך, אין ברשות הערר כל רשות לתקוף את החלטת ועדת המשנה לעררים מיום 6.4.21 וזו בעינה עומדת כמו גם את התכנית שבנדון שאושרה במסגרתה, וכן את ההבהרות שניתנו על ידי ועדת המשנה לעררים לאחר ובעקבות מתן ההחלטה.

עוד אבהיר כי אני בדעה כי החלטת הועדה אותה מבקשת מרשתך לתקוף הינה החלטה נכונה, שקולה ובמקומה היא עומדת, ואין במתן הרשות כדי להודות בטענה מטענותיכם בענין זה.

בכבוד רב
איתמר בן דוד

יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה

העתקים:
ועדת המשנה לעררים
מר רונן סגל – מ"מ מתכנתת המחוז
עו"ד ירון לנדאו – היועץ המשפטי לועדה המחוזית
מר אהוד ישראלי – לשכת התכנון
חברת נמלי ישראל

נספח 4

**עמדת ארגוני הסביבה כנגד פטור מתסקיר השפעה על
הסביבה**

26.10.2021

לכבוד
מר איתמר בן דויד, יו"ר הוועדה המחוזית חיפה
itamarbd@iplan.gov.il

אדון נכבד,

הנדון: בקשת ארגוני הסביבה שלא לפטור מהכנת תסקיר השפעה על הסביבה -
תוכנית מתחם לוגיסטי נמלי ישראל

ראשי הארגונים הח"מ מבקשים מיו"ר הוועדה המחוזית שלא לפטור מעריכת תסקיר השפעה על הסביבה את תוכנית מתחם לוגיסטי נמלי ישראל 304-0311852, ולא לקבל את עמדת המשרד להגנת הסביבה לפיה פטור כזה אפשרי.

תוכנית חברת נמלי ישראל כוללת הקמת מרכזים לוגיסטיים ושטחי לאחסון למכולות בצמוד לנחל הקישון והמלחה (אפנדיקס) הנדירה שבו, מהאחרונות שנתרו במישור החוף. לנחל הקישון ולגדותיו תפקיד סביבתי, אקולוגי, תיירותי וחברתי רב, ולכן יש לשמור עליהם מכל משמר ובוודאי שלא לאפשר את הפגיעה בהם על ידי קידום אזור האחסנה. הדברים אמורים במיוחד בעידן של משבר אקלים המחדד את חשיבותם של שטחים טבעיים פתוחים ובתי גידול אקוטיים נדירים, שהם היסוד לסביבה נקייה ובריאה.

בחוות הדעת שלה כתבה מתכנתת המחוז של המשרד להגנת הסביבה שלא נדרש תסקיר השפעה על הסביבה לתוכנית המוצעת "שכן אין בה השפעה ניכרת על הסביבה ואין בה כדי לגרום לפגיעה בהשגת מטרות תמ"א 13 ואין השפעה מהותית על הסביבה החופית והימית. לפיכך, ניתן לפטור את התוכנית מערכית תסקיר השפעה על הסביבה ומסקרים נוספים לפי תמ"א 13 וכן בהכנת מסמך נופי סביבתי על-פי תמ"א 1".

אנו סבורים שמדובר בעמדה מוטעית ושגויה הנובעת מהעדר ראייה מצרפית לכלל הפעילויות והסכנות שכבר קיימים בסביבת הנחל ותוכניות חדשות מאושרות או שמצויות בשלבים מתקדמים להפקדה ובנוסף, אי הבנת תפקידם החשוב של הנחל ושל גדותיו לאזור כולו הסובל מזיהום אוויר ומצפיפות, במיוחד על רקע נדירותו של אזור זה והפוטנציאל שלו כאזור תיירות ונופש שיש להם תפקיד עצום במדינה חמה, קטנה וצפופה.

לא רק זאת, תסקיר השפעה יבדוק חלופות קיימות, מתוכננות ואפשריות למתחם לוגיסטי (מחסנים ומכולות), שאפשר למצוא להם מקום ראוי מבלי לפגוע במורד הנחל, שחובה על כולנו לשמור עליו. בעררים של עמותת צלול ורשות הנחל הוצגו חלופות לתוכנית חנ"י, שנתמכו ע"י נחום גנצרסקי, עד מומחה לספנות ונמלים שהופיע בפני הוועדה. אין שום סיבה להעדיף את הרווחים של חנ"י מאחסון מכולות על פני הרחבת פארק מורד הקישון.¹

¹ קיימים שטחים לוגיסטיים מאושרים במרחב מפרץ חיפה קרוב לעורקי תחבורה וניתן להוסיף נוספים לצד תחנות מסילות הרכבת הסמוכות לחיפה ובשטחים פחות רגישים סביבתי ובעלי פוטנציאל כפארק ציבור <https://drive.google.com/file/d/12-dzLfxG1YRPRB9ZamY0amQ7XAebfuVF/view> (אזכור ראשון בעמ' 32, סעיף 168)

מבחינת המצב הפיזי הקיים בשטח כדאי לקרוא שוב את מכתבו של פרופ' אביטל גזית לוועדה המחוזית. קיום משטח אספלט איננו גזירת גורל שלא ניתן לשנותה. ניתן להחזיר את הגלגל לאחור ולשקם את האזור; וכן נזכיר את הביקורת של ועדת הערר על החלטת הוועדה המחוזית, אשר נתנה "משקל יתר לפיתוח הקיים בשטח" ולהבטחות שניתנו לחנ"י בהסכמים, שהיא לא אמורה להיות כבולה אליהם, וזאת למרות "שלא הייתה מחלוקת לגבי רגישותו האקולוגית של השטח ואף שהזמן והמקום לדון בסוגיה שלפנינו היו במסגרת התכנית שלפנינו". לאור הביקורת הזו, החלטה להרחקה של המכולות מהאזור הכי רגיש של גדת הקישון, האפנדיקס (מלחת הקישון) היה המינמום ההכרחי אבל אפשר וצריך היה לדרוש תסקיר סביבתי שיערוך סקר חלופות מלא.

גם בית המשפט העליון שפסק על חובת בדיקת חלופות תכנוניות במסגרת הכנת תסקיר השפעה על הסביבה: "...ללא הצגת חלופות ממשיות לתכנית המוצעת לא יוכל התסקיר למלא את תפקידו להביא להחלטה נבונה ומושכלת יותר של מוסד התכנון. אכן, כדי שמוסד התכנון יוכל להפעיל שיקול דעת של ממש בבואו להחליט האם לאשר הצעה לתכנית מסוימת, הפוגעת פגיעה משמעותית בסביבה, יש להציג בפניו את החלופות הקיימות לתכנית המוצעת ומידע מקיף בנוגע להשלכותיה הסביבתיות של כל אחת מהן";²

לאחרונה גם כבוד השופט פוגלמן, בהסבר לפסיקתו בבית המשפט עליון בענין מתחם דיור אפולוניה (תמ"ל 1004/א), התייחס לשאלה אם וועדת התכנון עמדה בחובתה למלא אחר ההוראות הסטטוטוריות המסדירות את הליך הכנת תסקיר השפעה על הסביבה ותוכנו קודם שהחליטה להפקיד ולאשר את התוכנית, וקבע כי אי הקפדה על תקינות ההליך המנהלי, משמעה שמוסד התכנון לא הפעיל את שיקול דעתו כנדרש.³

נודה לך באם תענה בחיוב לבקשתנו.

בכבוד רב ובברכה,

מאיה יעקבס, מנכ"ל צ'לול
עמית ברכה, מנכ"ל אדם טבע ודין
יונתן אייקנבאום, מנהל גרינפיס ישראל
גימילה הרדל-ואכים, מנכ"ל אזרחים למען הסביבה
אלעד הוכמן, מנכ"ל מגמה ירוקה
יוני ספיר, יו"ר שומרי הבית
רוית שטוסל, מרכזת 'מנקים את מפרץ חיפה'

² "פסק הדין בעניין כביש 461": בג"ץ 9409/05, עתירת אדם טבע ודין ה' ה' הוועדה הארצית לתכנון ובנייה של תשתיות לאומיות.

https://supremedecisions.court.gov.il/Home/Download?path=HebrewVerdicts\05\090\094\N35&file Name=05094090_n35.txt&type=4

³ "פסק-דין בעניין תוכנית אפולוניה בחופי הרצליה": דנ"מ 4753/1, עתירת עיריית הרצליה ואדם טבע ודין ה' הוועדה לתכנון מתחמים מועדים לדיור.

<https://supremedecisions.court.gov.il/Home/Download?path=HebrewVerdicts/19/530/047/m17&file Name=19047530.M17&type=4>

מכותבים :

תמר זנדברג, השרה להגנת הסביבה

גלית כהן, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה

שרון ניסים, מנכ"ל רשות נחל הקישון

ארז ארד, נציג חיים וסביבה, ארגון הגג של ארגוני הסביבה, בוועדה המחוזית

נספח 5

עמודים רלוונטיים מתמליל הדיון ביום 20.12.21

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
זאת הבעיה. כשהוא לא משאב. כשזה חול זיפזיף תמיד מוצאים לו, או חמרה. בעיה עם החומרים החרסיתיים הקשים.

מר רונן סגל - ממלא מקום מתכנת המחוז :
אין הרבה מה לעשות איתם.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
יש לנו לא מעט כאלה במחוז.

מר ארז ארד, נציג ארגוני הסביבה :
כהערה כללית, אנחנו הולכים לתוכנית לכל הארץ.

גב' מור שחר, נציגת שר החקלאות :
אני רוצה לחזק את הנושא הזה.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
בבקשה, אגף שימור קרקע וניקוז, משרד החקלאות.

גב' מור שחר, נציגת שר החקלאות :
אנחנו נכנסים פה באמת באזור הפולג ושל,

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
זה מחוז מרכז. אנחנו קישון, חדרה.

גב' מור שחר, נציגת שר החקלאות :
בהרבה מקומות שבאמת יש עודפי עפר מכל מיני פרויקט תשתית, אנחנו עוד לא מדברים על חפירות, אבל כשבאים ומציעים לחקלאים לטייב, במירכאות, אתה קרקע שלהם, ושופכים בחלקות חקלאיות, וגם פוגעים בניקוז וגם פוגעים בגידול החקלאי, וגם זה לא ממש קרקע בהרבה מקרים, וזה נושא שצריך לתת עליו את הדעת בלהזהר או להמנע ממנו.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
אכן בפולג זו דוגמא טובה, שגם אני חוויתי בתפקידי הקודם, מדי שנה היה ביצת הפליק וכל מיני מקומות נמוכים, קיבלו יזמות למילוי, על ידי גופי תשתית.

גב' מור שחר, נציגת שר החקלאות :
וחקלאים, אנחנו חושבים שזה לטובתם לפעמים.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
חסרים, נכנס לדיון פנימי. אני רוצה להודות לצוות התכנון, לצוות מינהל התכנון, שהצטרף לדיון הזה. נקבל החלטה ונעביר אותה בשלושה הימים הקרובים.

סעיף 2 : תוכנית 0311852 - מתחם לוגיסטי נמלי ישראל חפ/1833/ ב' 2

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים

מצטרפים : עו"ד אלי וילצ'יק - ב"כ חברת נמלי - ישראל
 גב' שרון נסים, מנכ"לית רשות נחל - הקישון
 גב' אלה נווה - מתנגדת לתוכנית
 פרופ' אלון טל - חבר כנסת
 מר יוסי סרג'ון, נציג רשות נחל - הקישון :
 ד"ר אסנת ארנון, מטעם תופ סביבה ואקוסטיקה
 מר אביהו רן, חברת מועצת העיר חיפה - מתנגד
 מר שמואל גלבהרט - מתנגד
 ד"ר יובל ארבל, נציג עמותת "צלול" - מתנגד
 מר יותם שלמה - נציג הפורום הישראלי לחופים
 גב' חנה קופרמן, נציגת הפורום הישראלי לחופים
 גב' שרה פרוסינר - נציגת איגוד ערים חיפה
 גב' מיכל טוכלר אהרוני, נציגת חברת נמלי - ישראל
 עו"ד נועה איגלה, ב"כ חברת נמלי - ישראל
 מר יותם שלמה - נציג הפורום הישראלי לחופים
 מר עוז גופמן, נציג שר החקלאות
 גב' שירה גורלי, נציגת ועדה מקומית חיפה
 מר אהוד ישראלי, נציג לשכת - התכנון, מחוז חיפה

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

דיון בבחינת פטור מהנחיות תסקיר השפעה על הסביבה.
 הדיון שבפנינו הוא במצוות בית המשפט המחוזי. תכף ירון ידייק את העניין הזה. ועדת משנה לעררים, אבל הוא דיון המשך, אז אולי עדיף שמישהו אחר ידייק פה את המסגרת. ברוכים הבאים. יש פה דיון עתיר משתתפים.
 אני משום מה מנחש שהדיון הוא דיון טעון, עם מחלוקת ציבורית. אני אומר מראש, כמקובל במחוז חיפה, הדיון הוא דיון עם זכות דיבור מטעם היו"ר. כולם ישמעו. אני מבטיח שכולם ישמעו.
 קיבלתי פניות מארש מחבר הכנסת אלון טל ועוד גורמים נוספים. נעשה דיון מסודר. אני מבקש, בהתחלה נשמע את אהוד ישראל מלשכת התכנון, כמקובל בכל נושא, יתן לנו את הרקע התכנוני למה שבפנינו. מיחד אחריו, אני אבקש מעו"ד ירון לנדאו, שהוא פה באולם בחיפה, מיימיני, שיגיש לנו את הצדדים המשפטיים ואת מסגרת הדיון, ואני מדגיש את זה, כי אני גם, בפניות שקיבלתי מראש, מרגיש שהחזית הולכת ונפתחת הרבה מעבר למה שנדרש. שיהיה לנו בהצלחה. תוכנית חשובה בפנינו. הכל פתוח בנפש חפצה. שיהיה לנו בהצלחה.

מר אהוד ישראלי, נציג לשכת - התכנון, מחוז חיפה :

תוכנית ביזמת חברת נמלי - ישראל.
 התוכנית מייצרת מסגרת תכנונית להקמת מתחם לוגיסטי עורפי של מרחב נמל חיפה, לפיתוח שטחים איכותיים לטובת השרשרת הלוגיסטית.
 זה אזור התוכנית, הקו הכחול שלה. זה תשריט מצב מאושר.
 רואים כאן שטחי תעשייה. דרך חיבור לנמל באמצע, זה שטחי פארק נחל הקישון במרכז, זה נחל הקישון, זו מעגנת שביט. זה תשריט מצב מוצע שהופקד. זה לא התשריט המתוקן לפי החלטת ועדת הערר, מאחר והוא טרם תוקן, אבל זה התשריט שהופקד לשטחי מעגנה, לשטחי תעסוקה, שטחי שפ"פ שצ"פ ודרכים, שגם מחברות את שטחי הפארק למערכת הדרכים האזורית.

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים

ד"ר יובל ארבל - "צלול". ארגון, למיטב זכרוני, אתם מתנגדים לתוכנית והוא גם שותף במכתב שצורף על ידי, קיבלת אותו ישירות, אבל גם צורף על ידי עו"ד וילצ'יק אתמול. בבקשה, ד"ר ארבל.

ד"ר יובל ארבל, נציג עמותת "צלול" - מתנגד :

תודה רבה על זכות הדיבור.

אני אחזור בקצרה על הטיעונים שכתבנו במכתב, וזה, לא אחזור על כולם, אני אתמקד באמת בנושא העיקרי, למה בכלל צריך תסקיר. הסיבה הראשונה היא - כי צריך לבדוק את החלופות. כי התוכנית הזאת נעשתה בטעות, בשוגג או לא בשוגג, אבל נעשתה בצורה שאם לא עשו לה בדיקת חלופות, היא לא צריכה להתקיים. יעשו בדיקת חלופות, כמו שרק הצצנו, באמצעים הדלים שלנו ושל רשות נחל הקישון, ומצאנו שיש חלופות במרחב. קודם המתכנן, יוסי סרג'ון, הציג במרחב של שלושה ק"מ או חמישה ק"מ מהנמל, והראה שיש אלפי דונמים אפשריים, יותר מאלף דונם אפשריים. אבל לא צריך להסתכל רק על המרחב הזה. ברגע שיש מסילת רכבת, ומסילת רכבת למשל מגיעה לתחנה קרובה ביגור, מתוכננת, כחלק מהתוכנית שעוד רגע נדבר עליה, תוכנית תמ"א 75, שמכינים אותה, ושם יהיו שטחים לוגיסטיים, זה נותן אותו פתרון לנמל. זה עורף נמל. מרחק של פחות מ-10 ק"מ מהנמל, על מסילת רכבת, ליד תחנה, זה שטח עורף לוגיסטי מצוין לנמל. לא צריך לקחת את האזור הכי רגיש, האפנדיקס, או בכלל שפך הנחל לקישון, אזור של פארק,

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

יובל, אני מדגיש עוד פעם - אתה טוען כנגד התוכנית, זה עשית בהתנגדויות. הדיון היום תחום. למה הכלי של תסקיר הוא עכשיו צריך לנקוט בו, ואם ננקוט בו, מה נקבל.

ד"ר יובל ארבל, נציג עמותת "צלול" - מתנגד :

אז אני אומר קודם - כל מהבחינה הזאת שצריך לעשות חלופות. זה חלק מ תסקיר השפעה על הסביבה, זה בדיקת חלופות. גם חלופת האפס, כמו שצינו קודם. אולי בכלל אין צורך כרגע בעוד שטחי אחסון, אבל גם אם יש צורך, יש חלופות טובות יותר, וזה מה שיראה התסקיר לטעמי, אבל בכל אופן אם אני טועה, אז התסקיר יראה שאני טועה, והחלופה הטובה ביותר היא זאת. אבל צריך לעשות את זה, צריך לעשות את בחינת החלופות.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

תודה.

ד"ר יובל ארבל, נציג עמותת "צלול" - מתנגד :

מאיזה עוד טעם צריך לעשות תסקיר ? זה היה במכתב, אבל אני רוצה להזכיר את זה כאן, - בית המשפט העליון פסק בפסק דין בעניין כביש 461, מה הוא אמר ? הוא אמר שיש חובת בדיקת חלופות במסגרת הכנת תסקיר השפעה על הסביבה, ללא הצגת חלופות ממשיות לתוכנית המוצעת, לא יוכל התסקיר למלא את תפקידו, להביא להחלטה נכונה ומושכלת של מוסד התכנון. כיוון שזה לא נעשה מראש, אז בעצם היתה החלטה לא מושכלת ולא נבונה. אני אמשיך לצטט - אכן, כדי שמוסד התכנון יוכל להפעיל שיקול דעת של ממש בבואו להחליט האם לאשר הצעה לתוכנית מסוימת, הפוגעת פגיעה משמעותית בסביבה, יש להציג בפניו את החלופות הקיימות לתוכנית המוצעת, ומידע מקיף, בנוגע להשלכותיה הסביבתיות של כל אחת מהן. זה סוף ציטוט מבית המשפט העליון.

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים

אני רוצה להתייחס לשאלה הבאה שלך - אז מה יבדקו בתסקיר. אז אני רוצה פה לצטט, ממכתב ששלחו אליך רשות הטבע והגנים, ואני מצטט, כיוון שלא ראיתי נציג שלהם כאן, אז אם פספסתי והוא עומד לדבר, אז אני לא רוצה לקחת את דבריו.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
אני לא רואה פה את נציגם.

ד"ר יובל ארבל, נציג עמותת "צלול" - מתנגד :

אם הוא בחר לא לבוא, אז אני רוצה לצטט את דבריו של אורי שפירא, אקולוג מרחב כרמל, אבי אוזן, אקולוג בתי גידול .. של רשות הטבע והגנים.
אם אומרים אלו דברים חייבים לבדוק. זאת - אומרת, הם מתחילים, זה כמובן עם החשיבות של האסטואר, של המלחה, של מסדרונות אקולוגיים, שצריך לקשר גם בין נחל סעדיה לקישון. אבל לשאלתך, שתבוא - מה ההשפעות שצריך לבדוק. אז תאורה, שתציף את השטח כולו ולמעשה תבטל את המשמעות של יום ולילה, והיא פוגעת במינים המיוחדים שנמצאים בשטח הזה. זה רעש ש.. את דו החיים ובעלי הכנף. ומינים פולשים ומתפרצים, שברגע שאתה משמר אזור.. בעצם נכנסים מינים מתפרצים כמו חולדות וחתולים, והם יחדרו לשטח ויתחלפו ויתחרו במאכלסי השטח הטבעיים. בעצם פגיעה אקוטית, פגיעה קשה מאוד בשטח הטבעי ובפארק שצריך לשמור עליו וצריך להרחיב אותו.
מעבר לכך ממליצה רטי"ג, שיש להרחיב את גבולות פארק מורד הקישון באזור האפנדיקס ומלחת הקישון. לצרף גם את חורשת.. חורשת ה.. נמצאות בסמוך לברכה המנדטורית ולשטח הפארק, ולהבטיח קישוריות בין בתי הגידול השונים במרחב זה - מורד הקישון, נחל סעדיה, נחל גדורה ובריכות החורף, ולשמר את המסדרון האקולוגי. סוף ציטוט.
אני חושב שהטעמים האלה מפסיק מסבירים מדוע, איזה דברים צריכים לבדוק בתסקיר השפעה על הסביבה. אני מקווה מאוד שבאמת הוועדה המחוזית הנכבדה תשקול מחדש ותדחה את ההמלצה של נציגת המשרד להגנת - הסביבה, היא יכולה לטעות, קורה, טועים. היא לא רוצה להודות בטעותה, גם זה קורה. אבל לכם יש את הזכות, ואת החובה למעשה, לקבוע שחייבים תסקיר השפעה על הסביבה על התוכנית הזאת. תודה רבה.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
תודה רבה יובל.

הפורום הישראלי לחופים. יותם שלמה, אתה, עם חווה קופרמן, אם היא רוצה לדבר, עד חמש דקות. להתמקד בסוגיית התסקיר, בעקבות בית המשפט.

מר יותם שלמה - נציג הפורום הישראלי לחופים :

אז ככה - חלק גדול מהדיונים המשפטיים עסקו בשאלה של הפטור, בהתאם לתמ"א 13. יש חובה לבחון את הצורך בתסקיר, גם בגלל השפעות סביבתיות אקולוגיות של התוכנית. דיברו על זה בהרחבה. לזה אני לא אכנס. גם הנושא של חומרים מסוכנים, שנדבר על זה בקצרה.
עוד נושא שקשור לתסקירי השפעה על הסביבה, שתסקירי השפעה על הסביבה, גם מתוכם נגזרות, חלק מההנחיות הסביבתיות בתוכנית, כך שמבחינתנו, העדר התסקיר גם יכול להסביר אולי חלק מהפגמים שאנחנו מצאנו בתוכנית מבחינת ההנחיות הסביבתיות, שיש שם.

לגבי מרחקי הפרדה, יש איזה חוסר בהירות בהנחיות התוכנית, כל הזמן מדברים על זה שהסיכון מחומרים מסוכנים נשאר בגבול המגרש. הנוסח של התוכנית עדיין מדבר על

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים

גב' ורד דרוך, נציגת השר להגנת - הסביבה :

משהו, די הוסרו מהתוכנית הזאת.

אם אני מוסיפה לזה את כל ההוראות הסביבתיות, שהוכנסו, ואני לא חושבת שהן בעלמא, אני חושבת שההנחיות הסביבתיות שהוכנסו להוראות התוכנית, הן מאוד ממוקדות ומאוד אומרת מה אפשר, גם בשימושים שכבר מותר, מה אפשר להכניס לפה. או יותר נכון - מה אי אפשר להכניס לפה.

זאת - אומרת, לא יוכלו להכנס לפה שימושים הפולטים מזהמי אוויר לסביבה. לא יוכלו להכנס שימושים שיצרו מטרדי ריח. לא יוכלו להכנס שימושים שיצרו רעש, על פי התקנות. התקנות מגדירות מה הם הערכים שצריך לעמוד בהם, ונתנה התייחסות מפורטת לפארק מורד הנחל, שיצטרכו לעמוד, ברמות רעש כמו של מגורים. מי שלא יעמדו בזה לא יוכל להכנס. ניתנו הנחיות של מניעת זיהום קרקע, ניתנו הנחיות לנושא של שפכים ותשטיפים, וכן הלאה וכן הלאה, של קרינה, וכמובן של חומרים מסוכנים, שפה עוד התוכנית החמירה מעבר למדיניות שלנו בכלל. שקבעה שלא יצאו פה סיכונים בכלל מתחום המגרש, לא יוכלו להכנס פה - לא שימושים, לא חומרים, לא שום דבר שיחרוג מתחום המגרש, במצב תכנון. מדיניות מרחקי הפרדה שלנו מפרידה בין מצב שהוא קיים בשטח, בפועל, לבין מצב תכנון, שבעצם במצב תכנון אנחנו מחמירים את הערכים. אנחנו מחמירים את הקריטריונים, מי יכול להכנס לשטח.

אז לבוא ולהגיד שהתוכנית לא כוללת הנחיות סביבתיות, אני חושבת שזה לא נכון. אבל כשאני מסתכלת, שוב, על כל המכלול, אני באמת לא מוצאת ולא רואה שנדרש פה תסקיר. התוכנית הזאת באמת באה בהתייחס, אני לא בוחנת את המצב הקיים, אני בוחנת את המצב התכנוני החדש, בהתייחס למצב הקיים. המצב הקיים מדבר על תעשייה. גם על תעשייה קלה, אבל גם על תעשייה. לא נקבעו בתוכניות המנדטוריות שיקולים סביבתיים, לא הוכנסו להוראות התוכנית כל ההוראות הסביבתיות.

ולכן אני לא יכולה להבין איך ניתן לומר שהתוכנית הזאת היא לא משפרת או יוצרת או פוגעת או אני לא יודעת מה, ביחס למצב המאושר. ולכן אלה היו הנימוקים העיקריים שלי, שמהם אני אמרתי שכתוצאה מכל הסיבות האלה, אין צורך בהכאנת התסקיר, כי כבר התוכנית נותנת מענה לכל סוגיות הסביבתיות.

אני רוצה עוד לציין, שבתוכנית, בהוראות התוכנית, בתנאים למתן היתר בניה, בפירוש יש ארבעה או חמישה סעיפים, ארבעה, כי המעגנה הימית ירדה, שמתייחסים מה צריך לעשות בעת הגשת היתר בניה. בפירוש כתוב שבקשות שיכללו חומרים מסוכנים, יצטרכו לעבור להתייחסות המשרד. אני מסכימה איתכם, מי שאמר שהיו צריכים לקבל את האישור, אנחנו תמיד בעמדה שאנחנו צריכים לתת את האישור, ולא רק חוות דעת. אבל זה החלטות של מוסד תכנון, ובטח לא פטרו את הדרישה שזה יבוא להתייחסות שלנו ולחוות דעת שלנו. ואם אנחנו נגיד שאי אפשר להכניס את השימוש הזה, כי יש חריגה, בנושא של חומרים מסוכנים, אז אני רוצה לראות את הוועדה המקומית, שתקבל את החלטה בעצם לאשר את זה, ולא לעמוד בהוראות התוכנית.

בכל יתר הנושאים, יש חובה להגיש את היתר הבניה לאיגוד ערים מפרץ חיפה. בכל הנושאים, וזה לא משנה, בכל הנושאים האחרים,

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

..זיהום אור שעלה פה נתנה דעתה ?

גב' ורד דרוך, נציגת השר להגנת - הסביבה :

כן. אני לא זוכרת איזה סעיף. כללי, לא ש,

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
זה לא שהתוכנית שותקת לגביה.

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת - הסביבה :
לא, היא לא שותקת.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
העלו דברים שכאילו התוכנית היא לא,

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת - הסביבה :

והבקשות להיתר בניה יגיעו לאיגוד ערים, יצטרכו לבדוק את כל הנושאים הסביבתיים. אני רוצה בכל זאת להתייחס לכל מיני אמירות שנאמרו במהלך הדיון. לגבי הדרישה, חובה, שיקול דעת. קודם - כל אני ממש מתנגדת לאמירה של עו"ד נועה, הפרשנות של התקנות לא אומרות שאין צורך בתסקיר, אלא אם כן אנחנו חושבים שכן, לא, התקנות של התסקירים אומרים בצורה מאוד מאוד ברורה, שיש דרגות שונות של (מדברים יחד). אני חייבת להבהיר, כי זו לא פרשנות נכונה, שבעצם לא צריך תסקיר ורק אם אנחנו חושבים שכן, אז כן. לא, זה ממש לא. התקנות אומרות באופן ברור,

מר רונן סגל - ממלא מקום מתכנת המחוז :
רק אם .. היא שכן.

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת - הסביבה :
לא. היא אומרת - איפה חייב. במקרים מסוימים אתה חייב.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :
מטמנת פסולת - אין ברירה. חייבים. אין מקום לשיקול.

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת - הסביבה :
רק פסולת מסוכנת.

מר ארז ארז - נציג ארגוני הסביבה :
גם נמל ומעגנה.

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת - הסביבה :
נכון, נמל ומעגנה - חובה. ופה, אין פה פטור, יש מצב של פטור רק אם נבחן בתוכניות קודמות. זו חובה, אי פה פטור. ויש את הנושא של שיקול דעת. צריך להבין, הסעיף של שיקול דעת, אפילו מצומצם, זה שקודם כל אם מוסד התכנון חושב שיכולה להיות פה השפעה סביבתית, השפעה ניכרת על הסביבה, והיא נמצאת באחד מהאזורים שמפורטים, שביניהם זה גם נחל. אבל זה, בעניין של שיקול דעת, ולבחון, ואנחנו לא בוחנים אם נותנים פטור לתסקיר או לא נותנים פטור. אנחנו בוחנים האם יש השפעה ניכרת על הסביבה, ובהתאם לזה,

מר רונן סגל - ממלא מקום מתכנת המחוז :
אם צפויה השפעה ניכרת.

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת הסביבה :

אם צפויה השפעה ניכרת על הסביבה, ובהתאם לזה בוחנים האם אפשר לתת את הפטור או לא לתת את הפטור.

מר ארז ארז - נציג ארגוני הסביבה :

אם צפויה השפעה ניכרת או אם חלה באחד מהאזורים שלהלן.

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת הסביבה :

זה ביחד. אחד או יותר.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

ורד, את לא בדיאלוגים, עכשיו מונולוג שלך,

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת הסביבה :

אחד או יותר, מהנושאים שלהלן.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

ורד, שלך, אחר כך שאלות חברי ועדה, כולל ארז ארז.

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת הסביבה :

את זה אני חייבת להבהיר. אנחנו ככה נוהגים בכל,

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

הלאה, הזמן דוחק.

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת הסביבה :

נמל, נכון, נדרש, אבל אנחנו כבר לא במצב של נמל ולכן אין, נושא של בחינת חלופות, גם פה אני רוצה להבהיר - יש את בחינת החלופות, מבחינה תכנונית, שזה באמת בראייה הרחבה, שזה נעשה גם במסגרת תמ"א 13 ב' 1. ברמה התכנונית העקרונית. ויש את הנושא של בחינת חלופות במסגרת תסקיר. אם מוסד תכנון מחליט שצריך וחובה ויש פה השפעה וצריך לעשות תסקיר, ברור שאנחנו גם בוחנים חלופות. חלופות בתוך, במסגרת התסקיר עצמו. אבל בחינת החלופות הרחבה של מיקום אחר, שנבחנו, נעשתה עוד בשלב הרמה התכנונית, שבעצם קבעה, בחנה מספר חלופות.

גב' שרון נסים, מנכ"לית רשות נחל - הקישון :

חבל שאתה לא נותן לנו להגיב, כי צריך לעשות את הדיון בלב פתוח ובנפש חפצה. נתת לנו לדבר ראשונים, .. להגיד את חוות הדעת ישמעו,

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

אם לא בנתם את בית המשפט, לב דיון זה לשמעו את ורד היום. את הצדדים ולאורם אתל ורד. זה הכל, זה לא דיון לא בערר ולא דיון בהתנגדויות. תמשיכי בבקשה, ורד דרור.

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים

אבל אל תדאגי, אני וכל חבריי קוראים את כל מה שכתוב בצ"ט. אז אתם יכולים להמשיך במקביל.

גב' ורד דרור, נציגת השר להגנת - הסביבה :

אז קודם - כל נעשתה בחינת חלופות של מיקום עקרונית, כפי שכבר צוין פה בעבר. אם היינו חושבים שבאמת התוכנית הספציפית הזאת, יש לה השפעות ניכרות, אז סביר להניח שהיינו מבקשים גם, בתלך הבחינה של התסקיר, גם לעשות חלופות. דבר אחרון שאני רוצה להגיד לגבי הנחל - אני מסכימה עם כל הדברים שנאמרו פה לגבי הרגישות של הנחל, הערכים הבאמת מאוד ערכיים ומאוד חשובים, של הנחל. יש חשש, באמת, אני מסכימה שיש חשש על ההשפעות שיכולות להיות על המערכות האקולוגיות של הנחל. אבל ברגע שוועדת הערר החליטה, וזאת היתה הראייה, שמרחיקים את הפעילות של עורף נמל ב - 100 מטרים שזה בעצם, לפי תמ"א 1, וגם לפי הקריטריונים שלנו, זה תחום ההשפעה של נחל, בעם אנחנו יצאנו, גם מהתקנות וגם מזה, יצאנו מהתחום של החובה או של הזה של הנחל, לבחון את הצורך, את הדרישה לתסקיר, כי אנחנו עומדים במרחב שנקבע שהוא תחום ההשפעה של הנחל. זה לא אומר שלא יכולה להיות איזשהי השפעה. אבל שוב, אני מתעקשת על ההגדרה של השפעה ניכרת. ולכן, כדי לצמצם בכל זאת את ההשפעה שיכולה להיות, נכנסו כל ההנחיות הסביבתיות. מכל הדברים האלה, אני, כשאני בוחנת את הכל, אני באמת חושבת שלא נדרש בתוכנית הזאת הספציפי הזאת תסקיר.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

תודה רבה ורד.

שאלות חברי ועדה.

אני אתחיל מזום - יש למי מחברי הוועדה המחוזית שאלות לורד דרור ? ביחס לכל מה שדובר עד עכשיו ?

מר רונן סגל - ממלא מקום מתכנת המחוז :

שאלות הבהרה.

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

תודה רונן.

מישהו ?

מר אלי דוקורסקי, נציג הרשויות המקומיות :

יש לי שאלה. מה המשמעות על סטטוס התכנון של הדיון הזה ? למעשה אם מחליטה הוועדה עכשיו לקבל את הנושא של ביצוע תסקיר השפעה על הסביבה, מה זה אומר מבחינת התוכנית ?

מר רונן סגל - ממלא מקום מתכנת המחוז :

שמבקשים הנחיות לתסקיר,

מר איתמר בן - דוד, יושב ראש הוועדה המחוזית, מחוז חיפה :

הולכים אחורה ונותנים הנחיות לתסקיר.

עו"ד ירון לנדאו, יועץ משפטי לוועדה המחוזית :

"חבר" - למען הרישום הטוב

תמליל זה נערך על ידי חברה חיצונית ולא עבר בדיקה או הגהה של גורם מקצועי במשרד הפנים